

Årsmelding

Årsmelding 2019 - Møre og Romsdal fylkeskommune

Årsmelding 2019, signert

Fylkeskommunen er ein politisk styrt organisasjon med fylkestinget (47 representantar) som det øvste folkevalte organet. Leiar for fylkestinget er fylkesordføraren. Andre sentrale utval med medlemmer oppnemnd av fylkestinget er:

- Fylkesutvalet
- Hovudutvalet for utdanning
- Hovudutvalet for kultur, næring og folkehelse
- hovudutvalet for samferdsel
- Kontrollutvalet

Fylkeskommunen sine ulike roller og planverk er omtalt i årsrapporten.

Fylkeskommunen sine viktigaste oppgåver i dag er:

- Vidaregåande opplæring (vidaregåande skoler, fagopplæring, vaksenopplæring mm.)
- Samferdsel (fylkesvegane, fylkesvegferjer, kollektivtrafikk i fylket, ruteopplysning mm.)
- Offentlige tannhelseteneste
- Regional planlegging
- Næringsutvikling (tilretteleggande virkemiddel for næringsutvikling og entreprenørskap)
- Forvalte regionale utviklingsmidlar (strategisk bruk av nærings- og distriktpolitiske virkemidlar)
- Kultur (fylkesbibliotek, spelemidlar til idrettsanlegg, midlar til kulturbygg, driftstilskot mm.)
- Folkehelse (pådrivar for regionalt og lokalt folkehelsearbeid)
- Internasjonalt arbeid

Driftsrekneskap

Møre og Romsdal fylkeskommune har i 2019 eit positivt netto driftsresultat på 313,5 mill. kroner i 2019 (tabell 1). Dette er ein auke på 248,0 mill. kroner samanlikna med rekneskapet for 2018 (i nominelle kroner).

(i 1000 kroner)	Rekneskap 2019	Rekneskap 2018	Endring 2018- 2019
Driftsinntekter	5 646 888	5 441 731	205 157
Driftsutgifter (inkl. avskrivningar)	5 365 070	5 372 040	-6 970
Brutto driftsresultat	281 818	69 691	212 127
Netto finansutgifter	-272 731	-283 088	10 357
Motpost avskrivningar	304 426	278 866	25 560
Netto driftsresultat	313 513	65 469	248 044
Netto bruk av bundne fond	-23 117	-27 548	4 431
Netto driftsresultat korrigert for bundne fond	290 396	37 921	252 475
i prosent	5,1 %	0,7 %	

Tabell 1

Auken i netto driftsresultat skyldas i hovudsak at Møre og Romsdal fylkeskommune fekk ein betydeleg auke i skatteinntektene og i statlege overføringar i 2019 sett i samanheng med fjoråret, medan driftsutgiftene har gått noko ned.

Noko av auken i driftsinntektene skyldast at fylkeskommunen fekk utbetalt 60,97 mill. kroner i tunnelsikringsmidlar i 2019, som egentlig gjeld for 2020. Det er vanskeleg å sei om dette tilskotet også vert vidareført i 2021. Dette vil ein først få vite under framlegginga av statsbudsjettet hausten 2020.

Det tekniske berekningsutvalget (TBU) for kommunal og fylkeskommunal økonomi har anbefalt at fylkeskommunane bør ha eit måltall for netto driftsresultat på om lag 4 prosent. Måltallet er basert på netto driftsresultat korrigert for bundne fond. Fylkeskommunen har ei målsetjing om at netto driftsresultat årleg skal være på om lag 2 prosent den neste 4-års perioden. I 2019 oppnådde fylkeskommunen 5,1 prosent mot 0,7 prosent i 2018. Dette vil vere eit viktig bidrag for å halde målsetjinga om 2 prosent i 4-års perioden. Spesielt sett i samanheng med utfordringane som ventar dei komande fire åra med auka investeringar og investeringsutgifter, som vil leggje press på økonomien til fylkeskommunen (sjå pkt. 8. Utfordringar framover).

Meir-/ mindreforbruk i forhold til budsjett

Rekneskapsmessig meir-/mindreforbruk viser kva Møre og Romsdal fylkeskommune sit igjen med etter at ein har korrigert netto driftsresultat med bruk og avsetjingar til fond. Det er meir-/mindreforbruket som skal disponerast av fylkestinget i saka om årsrekneskapet.

(i 1000 kroner)	Rekneskap 2019	Rekneskap 2018	Endring 2018-2019
Netto driftsresultat	313 513	65 469	248 044
Netto avsetjingar	-62 492	-25 734	-36 758
Rekneskapsmessig mindreforbruk	251 021	39 735	211 286

Tabell 2

Møre og Romsdal fylkeskommune hadde i 2019 eit samla mindreforbruk på 251,0 mill. kroner i forhold til budsjett. Dette er 211,3 mill. kroner høgare enn i 2018.

Dei største avvika sett i samanheng med budsjettet finn ein i skjema 1A i «Årsrekneskapet 2019 for Møre og Romsdal Fylkeskommune». Tabell 3 (under) viser eit samandrag av dei største avvika med kommentarar.

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
Skatteinntekter	1 606 410	1 512 800	-93 610	1 529 781
Rammetilskot	2 745 313	2 719 000	-26 313	2 598 028
Andre direkte eller indirekte skattar	8 822	9 200	378	9 494
Andre generelle statstilskot	20 070	20 802	732	54 141
Generelle overføringar frå andre	9 122	7 400	-1 722	7 013
Sum frie disponible inntekter	4 389 737	4 269 202	-120 535	4 198 457
Netto finansutgifter	-278 156	-298 450	-20 294	-286 275
Overføringar til investeringsrekneskapen	0	0	0	-11 400
Netto avsetjingar	-35 597	-35 597	0	18 906
Ufordelte utgifter/inntekter	35 800	33 813	-1 987	20 890
Frie inntekter til bruk på rammeområda	4 111 784	3 968 968	-142 816	3 940 578
Sum fordelt rammeområda (skjema 1B)	3 860 763	3 968 968	108 205	3 900 843

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
Sum budsjettavvik (mindreforbruk)	251 021	0	-251 021	39 735

Tabell 3

Frie disponible inntekter

Sum frie disponible inntekter er i 2019 inntektsført med 4 389,7 mill. kroner, som er 120,5 mill. kroner meir enn budsjettert og 191,2 mill. kroner meir enn rekneskapet i 2018.

Skatteinntektene var på 1 606,4 mill. kroner. Dette er ein vekst på 4,9 prosent frå året før, og 93,6 mill. kroner høgare enn budsjettert. Kommunesektorens organisasjon (KS) forklarar avviket i skatteanslaget med høge utbytteinntekter til personlege skatteytare, truleg som følge av tilpasningar til auka utbyttebeskatning. Det skal igjen ha gitt utslag i auka skatteinntekter for både kommunane og fylkeskommunane.

Rammetilskotet var på 2 745,3 mill. kroner inkl. skatteutjamninga. Dette er ein vekst på 5,7 prosent frå året før, og 26,3 mill. kroner høgare enn budsjettert. Dette skyldast i hovudsak auken i tunnelsikringsmidlane og skatteutjamninga (sjå forklaring under)

Rammetilskotet så lenge ut vil å verte lågare enn budsjettert i 2019, men den 11. desember 2019 vart det gjort kjent i brev frå Kommunaldepartementet at pga. ein feil i berekningsgrunnlaget for tunnelsikkerhetsforskrifta for 2020, så ville fylkeskommunen motta 70,833 mill. kroner i kompensasjon. Om lag 61 mill. kroner av desse vart utbetalt allereie i 2019 og førte til at rammetilskotet i 2019 auka tilsvarande. Dette er midlar som egentleg skulle vorte mottatt i 2020.

Skatteutjamninga var om lag 37,6 mill. kroner lågare enn føresett i budsjett, og fører til ein reduksjon i rammetilskotet. Dette har samanheng med skatteinngangen i Møre og Romsdal fylkeskommune sett i samanheng med skatteinngangen i landet for øvrig.

Netto finansutgifter

Netto finansutgifter var på 278,2 mill. kroner, dvs. 20,3 mill. kroner lågare samanlikna med budsjett. Dette skyldast høgare renteinntekter som følgje av betre likviditet, og noko høgare rentenivå enn føresett i budsjettet. Avkastninga på kapitalfondet var i 2019 på om lag 9,1 mill. kroner mot budsjettert 3,4 mill. kroner. I motsett retning vart renteutgiftene om lag 900 000 kroner høgare enn føresett i budsjettet.

Ufordelte utgifter/inntekter

For 2019 fekk fylkeskommunen ei auke på 2,0 mill. kroner knytt til premieavviket i forhold til budsjettet. Fylkeskommunen budsjetterer premieavviket etter oppgåver frå Statens pensjonskasse og KLP, og har ingen mogelegheit verken til å påverke eller på førehand sjå avvik i forhold til budsjett.

Budsjettavvik på rammeområda

Fylkestinget har fordelt disponible frie inntekter på ti fylkestingsrammer utanom reservepost. Driftsbudsjettet blir vedtatt som nettorammer, og hovudutvala kan omdisponere mellom sine utvalsrammer. I resultatet for rammeområda inngår bruk av driftsmidlar til investeringar, bruk av avsetjingar frå tidlegare år og avsetjingar i året til bundne fond.

Netto utgifter på driftsrammene var samla på 3 860,8 mill. kroner, som er 108,2 mill. kroner lågare enn budsjettert (sjå tabell 4). Driftsrammene er redusert med 40 mill. kroner (1,0 prosent) frå 2018.

Driftsrammer

	(i 1000 kroner)	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
D01	Fellesutgifter og utgifter til fordeling	30 290	33 540	3 251	59 133
D02	Politisk verksemd	27 285	27 861	576	25 959
D03	Stabsfunksjonar	165 746	172 555	6 809	132 840
D04	Reservepost	0	19 469	19 469	0

	(i 1000 kroner)	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
D05	Vidaregåande opplæring	1 715 063	1 769 063	54 000	1 700 437
D06	Fagskolane i Møre og Romsdal	15 274	18 013	2 739	13 574
D09	Tannhelsetenester	155 660	158 343	2 683	155 342
D10	Kulturtenester	131 528	133 245	1 717	130 623
D11	Regional- og næringsutvikling	100 378	106 213	5 835	100 653
D12	Samferdselstenester	1 512 985	1 522 098	9 113	1 574 766
D14	Sentrale kontrollorgan	6 555	8 568	2 013	7 516
SUM FORDELTE TIL DRIFTSRAMMER		3 860 763	3 968 968	108 205	3 900 843

Tabell 4

Alle rammene viser eit mindreforbruk sett i forhold til budsjett.

Reserveposten har eit mindreforbruk på 19,5 mill. kroner. Av reserveposten disponerer fylkesutvalet 1,5 mill. kroner. Av dette står det udisponert 1,0 mill. kroner.

Det er disponert 18,5 mill. kroner mindre enn budsjettert på lønsreserveposten i 2019.

Dette skyldast at både årets lønsvekst og reguleringspremien til KLP vart lågare enn budsjettert. Vi budsjetterer reguleringspremien basert på oppgåve frå KLP, som vi får i september året forut for budsjettåret.

Vidaregåande opplæring har eit mindreforbruk på 54 mill. kroner sett i samanheng med budsjett. Dette er ein auke i mindreforbruket på 46,4 mill. kroner frå prognose i Økonomirapport per 2. tertial 2019 (T-59.19). Grunnen til det store avviket skyldast i hovudsak svært konservativ prognosestilling frå skolane, noko som fører til underrapportering av et eventuelt meir- eller mindreforbruk. 19 av 23 skolane hadde eit mindreforbruk, medan 4 av skolane hadde eit meirforbruk. Dei 4 skolane må dekke inn meirforbruket i dei komande åra ved trekk i rammene. Skolane vil mellom anna sette inn innsparingstiltak som strengare bruk av vikarar og strengare kontroll med innkjøp og liknande.

Investeringsrekneskap

Investeringsrekneskapen hadde i 2019 eit samla finansieringsbehov på 1807,6 mill. kroner mot budsjettert 1 882,2 mill. kroner, dvs. 74,5 mill. kroner mindre enn budsjett (sjå tabell 5). Investeringane i anleggsmidlar (inkl. mva.) var på 1775,6 mill. kroner, som er 76,4 mill. kroner lågare enn budsjettert og 839,4 mill. kroner meir enn i 2018.

	(i 1000 kroner)	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
I02	Sentrale styringsorgan/fellesutgifter	27 248	29 538	2 290	29 011
I03	Vidaregåande opplæring	117 612	139 260	21 648	145 450
I04	Tannhelse	24 143	46 618	22 475	8 016
I07	Samferdsel	1 604 359	1 632 990	28 631	741 790
I08	Fagskolane i Møre og Romsdal	2 210	3 521	1 311	11 981
Investeringar i anleggsmidlar (inkl. mva)		1 775 573	1 851 927	76 354	936 248
	Utlån, forskoteringar	832	0	-832	628
	Aksjekjøp og andelar	4 843	30 250	25 407	6 505
	Avsetjingar	26 398	0	-26 398	13 910
Årets finansieringsbehov		1 807 646	1 882 177	74 531	957 291

(i 1000 kroner)	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
Bruk av lån	933 003	974 856	41 853	539 028
Inntekter frå sal av anleggsmidlar	156	0	-156	109
Tilskot til investeringar	79 302	0	-79 302	14 807
Kompensasjon for meirverdiavgift	321 914	341 497	19 583	163 541
Mottatte avdrag på utlån og ref.	459 218	533 674	74 456	208 230
Andre inntekter	3 961	0	-3 961	1 676
Overført frå driftsrekneskapen	3 778	0	-3 778	17 527
Bruk av tidlegare års avsetjingar	6 314	32 150	25 836	12 373
Sum finansiering	1 807 646	1 882 177	74 531	957 291

Tabell 5

Nedanfor er nokon av dei største avvika kommentert.

Vidaregåande opplæring har investert til saman om lag 117,6 mill. kroner i bygningsmassen i 2019. Prosjekta viser totalt eit mindreforbruk på om lag 21,6 mill. kroner. I hovudsak skyldast det meste av mindreforbruket ei forseinking pga. ein vannlekkasje på Spjelkavik vidaregåande skole i mai 2019, medan Romsdal vidaregåande skole har noko arbeid igjen ved årsslutt før prosjektet kan slutførast.

Tannhelse har investert til saman om lag 24,1 mill. kroner i opprusting av klinikkar og tannlegeutstyr i 2019. Det er totalt eit mindreforbruk på investeringsprosjekta til tannhelse på 22,5 mill. kroner. Dette skyldast forseinkingar i høve til det som var føresett i budsjettet, og gjeld i hovudsak Kompetanseklinikk Hareid og Kompetanseklinikk Ålesund. På Hareid venter ein på å kome inn i dei nye lokala, og ein har derfor valt å vente med å bestille utstyret. Dette vil skje i 2020. I Ålesund skyldast deler av avviket at budsjettet var estimert for stort, medan resten av avviket skyldast lang leveringstid på mobilt tannhelseutstyr.

Samferdsel har investert til saman om lag 1604,4 mill. kroner i 2019, som er gjev eit mindreforbruk på 28,6 mill. kroner. Av dette utgjer 1598,0 mill. kroner investeringar i fylkesvegvar og 6,9 mill. kroner investeringar i ruteinformasjon, elektronisk billetteringsutstyr, sanntidsinformasjon og business intelligence/datavarehus. Avviket mellom budsjett og rekneskap skyldast i hovudsak periodiseringsavvik på prosjekta tilknytta Fylkesvegvar og prosjekt Nordøyvegen:

Fylkesvegvar er eit samlebegrep for alle prosjekt vedrørande fylkeskommunen sine fylkesvegvar. Totalt hadde posten eit mindreforbruk på 61,6 mill. kroner i 2019. Dette skyldast i hovudsak:

- Mindreforbruk på «mindre utbetringar, ferjekaier», som skyldast skyldast periodiseringsavvik knytt til framdrift vedrørande prosjekta Sulapakken og Nordmørspakken.
- Mindreforbruk på «mindre utbedringar bruer», som skyldast periodiseringsavvik på vegliste-bruene og Jensholmbrua, samt eit varig mindreforbruk på Steinvågbrua.
- Meirforbruk på «mindre utbedringar tunnelar», som i hovudsak gjelder Fannefjordtunnelen. Fylkeskommunen og entreprenør er usamde om kva sluttoppgeret skal vere, og det er framleis uklart kva den endelege kostnaden vil bli.
- I samanheng med vederlagsfri overtaking av to vegprosjekt forskotert og utført av andre, er det i 2019 utgiftsført i investeringsrekneskapen og aktivert følgjande investeringar:
 - FV 135, omlegging ifm utbygging Ålesund Lufthavn 26 464 (tusen kroner)
 - Gang- og sykkelveg Giskemo - Amdam, Ørskog 26 272 (tusen kroner)
 - Totalt 52 736 (tusen kroner)
- Tilsvarande beløp, som over, er ført som inntekt under «overføringar» og «kompensasjon for meirverdiavgift» i investeringsrekneskapen, dette er derfor ikkje eit reelt meirforbruk. Rebudsjettert beløp på prosjekt 6B35 i 2020 er justert opp med 52,736 mill. kroner i høve til avviket.

Nordøyvegen

Prosjekt Nordøyvegen viser eit meirforbruk på 47,5 mill. kroner i 2019. Fakturering frå entreprenør har skjedd med ei raskare takt enn antatt og meirforbruket i 2019 vil bli dekt inn på budsjetttramma til prosjektet i 2020. Utover periodiseringsavviket så går prosjektet som

planlagt innanfor gjeldande kostnadsramme gitt av fylkestinget.

Prosjektet vert følgt tett opp med rapportering og kontroll av prosjektansvarlig, prosjekteigar og Utbyggingsutval for bygg og vegsaker.

Prosjektadministrasjon vart frå 01.01.2020 flytta frå Statens vegvesen til fylkeskommunen, og prosjektet er no organisert i Vegavdelinga under Samferdsel.

Finansiering

Det er brukt 933,0 mill. kroner av lånemidlar til å finansiere investeringar i anleggsmidlar. Beholdinga av ubrukne lån er redusert frå 100,4 mill. kroner i 2018 til 69,4 mill. kroner ved utgangen av 2019.

Finansielle måltall

Formålet med finansielle måltall er å synleggjere kva som skal til for å ha ein sunn økonomi over tid. Møre og Romsdal fylkeskommune har følgjande måltall som ein ønsker å sette fokus på.

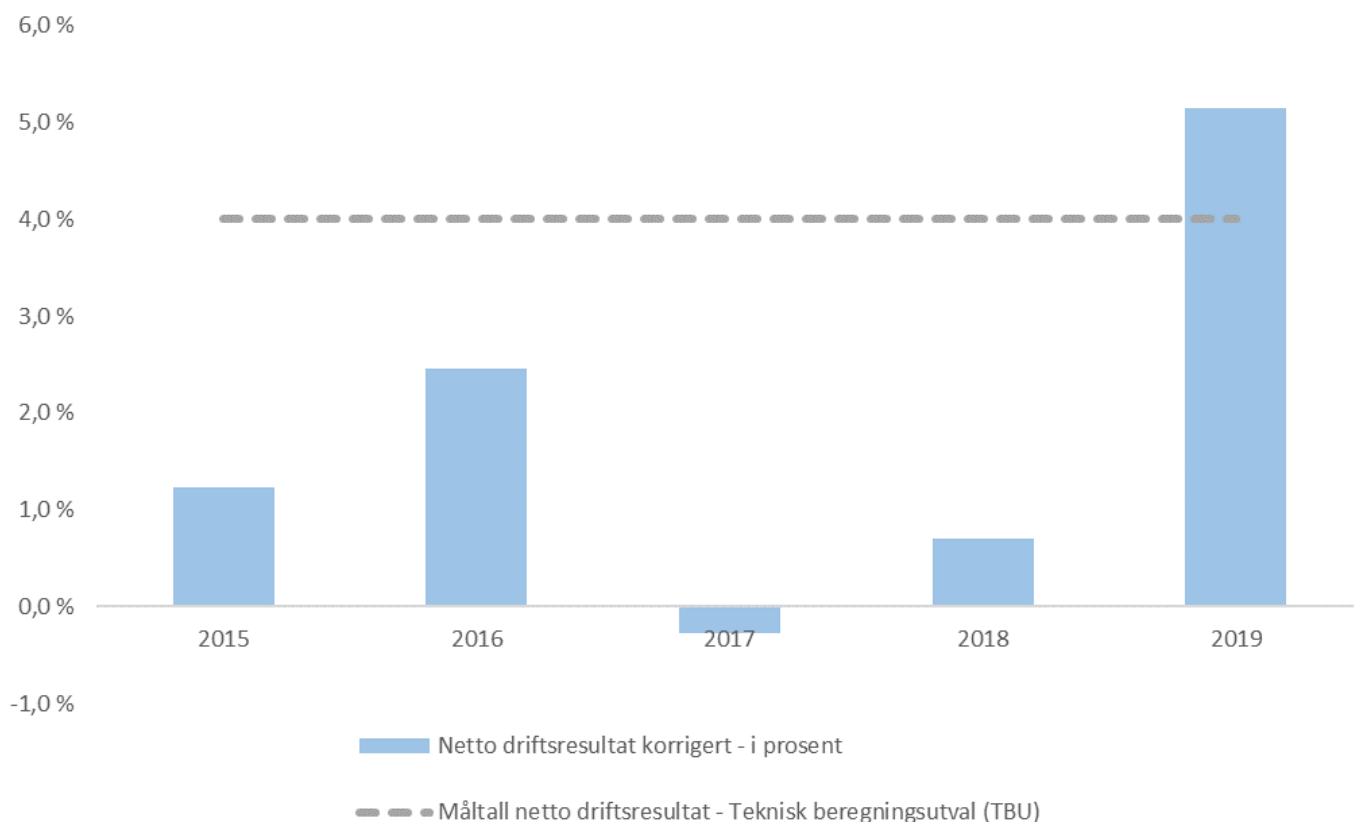
Netto driftsresultat

TBU for kommunal og fylkeskommunal økonomi har anbefalt at fylkeskommunane bør ha eit måltall for netto driftsresultat på om lag 4 prosent (korrigert for bundne midlar) som ein buffer mot:

- svvingar i rentenivået, oljepris (drivstoffpris)
- kapitalslit (avskrivningar) - spesielt viktig sett i samanheng med fylkesreforma i 2010 (vedlikehaldsetterslep)
- for å bygge opp reservar til framtidige investeringar

Møre og Romsdal fylkeskommune hadde i 2019 eit netto driftsresultat korrigert for bundne midlar på 5,1 prosent av brutto driftsinntekter (sjå figur 1). I 2018 var andelen på 0,7 prosent, dvs. at vi har hatt ei positiv utvikling frå 2018 til 2019.

Netto driftsresultat korrigert for bundne fond - i prosent

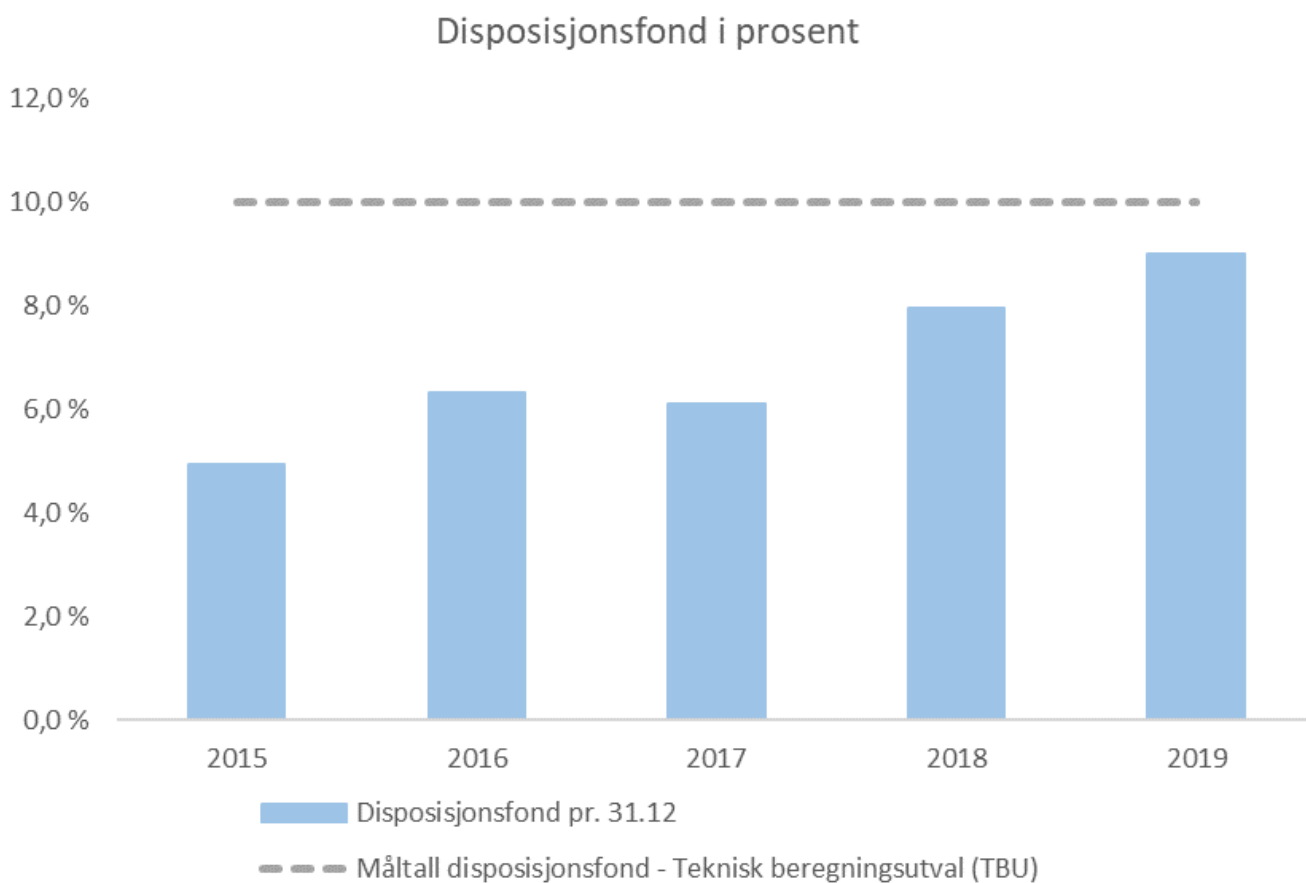

Figur 1

Fylkeskommunen ligg dermed over eiga målsetjinga om eit netto driftsresultat årleg på om lag 2 prosent, i den komande 4-års periode, som er positivt. På den måten kan ein kan bygge opp reservar for auken i investeringsutgiftene (renter og avdrag) som kjem i 2022-2023. Om ein tek omsyn til tunnelsikringsmidlane som eigentleg gjeld 2020 (sjå pkt. 1,2 Rammetilskot) så vert målalet på 4,5 prosent i 2019.

Disposisjonsfond

Den finansielle handlefridomen i drift kan styrkast gjennom å auke frie driftsfond/ disposisjonsfond, ved at fondsmidlane kan nyttast til dekke uventa meirutgifter i enkeltår. Størrelsen på disposisjonsfondet er eit uttrykk for kor stor økonomisk buffer fylkeskommunen har for den løpande drifta, og kor stor økonomisk handlefridom fylkeskommunen har i åra som kjem. TBU og Kommunenes Sentralforbund (KS) si anbefaling er at størrelsen på driftsfondet bør helst være minst 10 prosent av brutto driftsinntekter. Figur 2 viser utviklinga til disposisjonsfonda til Møre og Romsdal Fylkeskommune dei siste fem åra. Per 31.12.2019 var disposisjonsfondet på 9 prosent, mot 8 prosent i 2018.

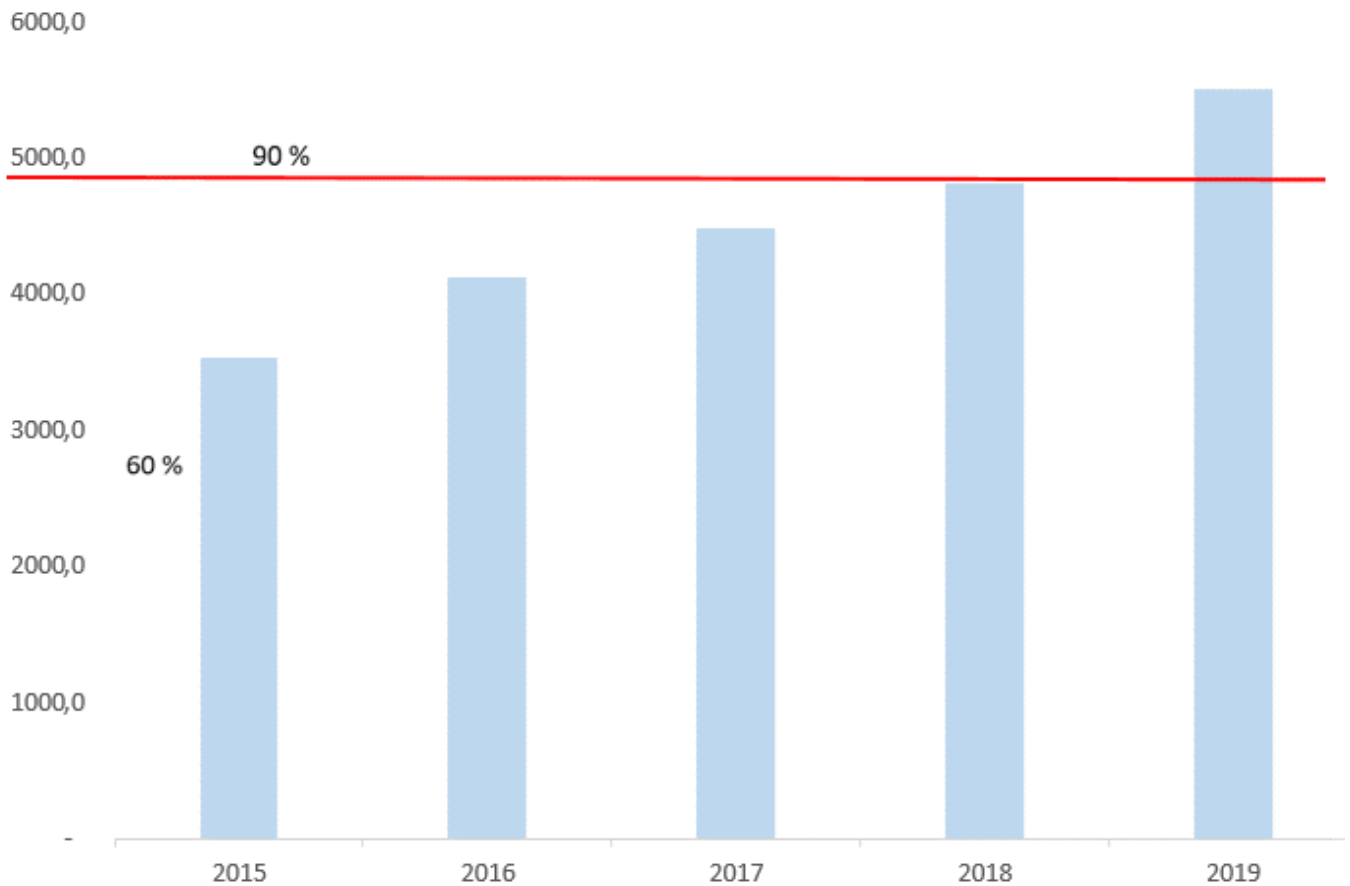

Figur 2

Langsiktig lånegjeld og gjeldsgrad

Ved utgangen av 2019 var Møre og Romsdal fylkeskommune si lånegjeld på 5 761,0 mill. kroner. Dette er ei auke på 690 mill. kroner frå året før.

For å berekne den korrekte gjeldsgraden som fylkeskommunen kan bære, må vi korrigere for ekstraordinære inntekter som er spesielle for Møre og Romsdal fylkeskommune. Ferjeavløysingsmidlar er ei slik inntekt. Dette gir ein korrigert gjeldsgrad på 5 503 mill. kroner for 2019. Figur 3 nedanfor viser utviklinga i Møre og Romsdal fylkeskommune si lånegjeld frå 2015 til 2019. I denne perioden har lånegjelda vakse med 2,0 mrd. kroner, dvs. at den har auka med 56 prosent på 5 år.

Figur 3

Netto lånegjeld var ved utgangen av 2019 på 97 prosent av brutto driftsinntekter. KS og TBU, anbefaler at ei fylkeskommune bør ligg på omtrent 60 prosent for å ha økonomisk handlerom til investeringar. Ei lånegjeld på over 90 prosent definerer dei som «rød sone». Då vil fylkeskommunen ha lite handlingsrom til investeringar.

Høg lånegjeld inneber at fylkeskommunen vil være økonomisk sårbar knytt til ein auke i lånerenta. Sjølv om rentenivået nå er historisk sett veldig lågt, må vi ikkje gløyme at det ikkje er mange år sidan nivået var eit heilt anna.

Oppsummering finansielle måltal

Netto driftsresultat og disposisjonsfonda nærmar seg anbefalt nivå gitt av Teknisk berekningsutval (TBU). Dette vil kome godt med sidan dei budsjetterte investeringane i den komande økonomiplanperioda 2020-2023 er berekna til heile 7,4 mrd. kroner. Dette vil føre til at fylkeskommunen ved utløpet av 2023 vil ha ein gjeldsgrad på om lag 139 prosent. I vedtaket til ny økonomiplan for 2020-2023 vart det vedtatt tiltak for å dekke dei auke investeringskostnadane, men Møre og Romsdal fylkeskommune vil likevel være svært sårbar for ein eventuell renteauke.

Handlingsprogram (hovudmål, resultatmål og måleindikatorar)

I 2019 var fyrste året at ein innlemma avdelingane sine handlingsprogram i økonomiplanen. Alle avdelingar fekk i oppgåve å knytte måleindikatorar til sine hovudmål og resultatmål. Måleindikatorane for 2019 og resultatet av disse vil ein finne i årsrapporten.

Tvistar

Fylkeskommunen har tre tvistesaker kor utfall er uavklart.

Møre og Romsdal fylkeskommune og entreprenør er usamde om kva sluttoppgjøret på Fannefjordtunnelen skal vere, og det er framleis uklart kva den endelege kostnaden vil bli. Dette er ei sak som har gått over fleire år, og hausten 2019 vart det forsøkt mekling utan at partane vart samde. Nå står det igjen å finne ei løysing i rettsystemet. Rettsaka er beramma til juni 2020.

Fylkeskommunen har mottatt krav frå Torghatten knytt til ekstra bemanning på ferjer. Partane er no i forhandlingar, og det er mogeleg at det kan bli ei avklaring i løpet av våren 2020.

Fylkeskommunen kan få ein ekstra kostnad knytt til at autopassbrikkar ikkje er teken i bruk som forutsatt i eit av sambanda i 2019. Fergeselskapa har varsla at dei vil krevje å få dekkja kostnad til ekstra mannskap for billettering. Krav er ikkje motteken og beløp på krava er ukjende.

Likestilling, inkludering og mangfald

Tiltak som sikrar inkludering og deltaking for alle, er prioritert av fylkeskommunen. Universell utforming handlar om at alle skal kunne delta på ein likeverdig måte. Våre rådgivande utval; eldrerådet, ungdomspanelet og rådet for likestilling av funksjonshemma er viktige for å lykkast med dette. Desse har jamlege møte gjennom året og gir råd til utviklinga av fylkeskommunen.

På driftssida er det arbeidd med universell utforming av alle lokalar som tilbyr fylkeskommunale tenester, slik som dei vidaregåande skolane, tannhelseklinikkane, trafikkterminalar og administrasjonsbygg.

Fylkesplan for Møre og Romsdal er overordna plandokument for all regional utvikling. Eit av resultatmåla er likestilling og inkludering med mål om reelle valmoglegheiter innanfor utdanning og arbeidsliv for alle.

All rekruttering til Møre og Romsdal Fylkeskommune skal legge vekt på likestilling mellom kjønn og mellom minoritetar og majoritetar i alle delar av organisasjonen.

Grunnlaget for vurdering i all rekruttering skal vere:

- Utdanning, kompetanse, erfaring, kjønn og mangfald, jf. Hovudtariffavtalen kap. 1, Lov om likestilling og forbod mot diskriminering.
- Likestilling og mangfald skal være ein del av vurderinga ved samansetting av team og organisasjon.

I rekrutteringsprosessen nemnes ikkje enkeltgrupper, men ved utlysinga av stillingar oppfordrar fylkeskommunen om at alle med relevant kompetanse er velkomne til å søke på alle stillingar. Leiarar med ansvar for rekrutteringa er også pålagt, og har ansvaret for, at all rekruttering er i tråd med krava i lova. Dette vert også poengtert ved tilsetting av nye leiarar.

Ved utgangen av 2019 var det i Møre og Romsdal fylkeskommune totalt 2 445 tilsette fordelt på 2 203 årsverk. Av desse var 1 487 kvinner (60,8 prosent) og 958 menn (39,2 prosent). Av totalt 8 toppleiande stillingar i fylkeskommunen, var det 3 kvinner og 5 menn. Kjønnfordelinga mellom andre leiande stillingar i fylkeskommunen er på 51,4 prosent kvinner og 48,6 prosent.

Fylkeskommunen har som målsetjing at likt arbeid skal gi lik lønn uavhengig av kjønn.

HMS

Arbeidet med helse, miljø og sikkerheit (HMS) er eit leiaransvar som skal kanaliseras mest mogeleg gjennom kvalitetssystemet for HMS. Lokal HMS-dokumentasjon til alle verksemder i organisasjonen er tilgjengeleg for dei tilsette i alle driftseiningane gjennom fylkeskommunen sitt intranett.

Via faste årlege evalueringar av HMS-dokumentasjonen på einingane har vi dei siste åra sett ei stor betring av kvaliteten. I 2019 var det nær 86 prosent av dokumentasjonen som fyller krava. I avvikssystemet vart det i 2019 registrert 730 saker, 592 av desse var innan HMS-området. HMS-avvika vert følgt opp gjennom handlingsplanar.

Sjukefråveret i Møre og Romsdal fylkeskommune var på 5,8 prosent i 2019, som er 0,2 prosent høgare enn i 2018. Sjukefråveret vert rapport kvartalsvis lokalt og sentralt gjennom året, og samanlikna mot den enkelte eining si målsetjing. Ved større avvik vil den enkelte eining i samråd med Bedriftshelsetjenesta (BHT) vurdere å sette i verk tiltak.

Styring og kontroll

Fylkeskommunedirektøren er etter kommunelova pålagt å innrette verksemda på ein slik måte at den er underlagt ein forsvarleg kontroll. I det daglege har kvar direktør ansvar for å etablere og følge opp rutinar innanfor eigen avdeling som sikrar etterleving av lover og reglar. Fylkeskommunedirektøren har jevnlege møter (kvar 14 dag) med toppleiargruppa og stab. Fylkeskommunen har fleire system med faste rutinar, prosedyrar og planar for å sikre internkontroll i tenester og støtteprosessar.

Som ein del av prosjekt «Omstilling av organisasjonen mot 2020», så vart det oppretta eit underprosjekt ved namn «Verksemndsstrategi 2020». Prosjektet hadde oppstart møte i jan 2020 og skal utvikle ein heilheitleg verksemndsstrategi som tar opp i seg alt frå:

- Samfunnsoppdrag, visjon og verdigrunnlag
- Heilheitleg og berekraftig verksemndsstyring – herunder plan- og styringssystem fra regionale planstrategi med underliggende plandokumenter, prinsipper for verksemndsstyring (herunder intern kontroll) samt rapporting og resultatvurdering
- Plattform for leiar- og medarbeidarskap
- Organisasjon- og tenesteutvikling
- Arbeidsmiljø og HMS

Det lagt opp til kvartalsvis rapportering av økonomien i fylkeskommunen. 2019 var fyrste året at handlingprogrammet var ein del av økonomiplanen til fylkeskommunen. Alle avdelingane har knytte resultatmål med måleindikatorar til hovudmåla sine, og har rapportert kvartalsvis til administrasjonen. I årsrapporten for 2019 vil ein finne meir informasjon om hovudmål, resultatmål og måleindikatorar og måloppnåinga i 2019.

Fylkeskommunedirektøren er også opptatt av å følge opp anbefalingane frå kontrollutvalet på bakgrunn av dei revisjonshandlingar og forvaltningsrevisjonar som vart gjennomført i løpet av året. I 2019 starta kontrollutvalet ein gjennomgang av budsjett- og økonomistyringsprosessen i fylkeskommunen, som skal leggest fram i 2020. I tillegg er det planlagt ein gjennomgang av risikostyring og internkontroll, som skal ferdigstillast i løpet av hausten 2020.

Etikk

I 2018 vedtok fylkestinget, etter ein brei prosess internt i fylkeskommunen, dei nye etiske retningslinjene. Desse legg eit godt grunnlag for forståing av kva som er god etisk praksis. Ein god etisk standard på alt vi gjer er avgjerande for at dei som tek i mot våre tenester, eller som vi samarbeider med, skal ha tillit til oss.

Det er gjennomgåande positive tilbakemeldingar på retningslinjene. Det blir mellom anna peika på at dei sett tydelege forventingar til alle tilsette i fylkeskommunen, og at dei blir opplevd som ryddige og eigna til bruk i arbeidskvardagen.

Utfordringane framover

Møre og Romsdal fylkeskommune vil ha store økonomiske utfordringar i åra som kjem. Dei viktigaste utfordringane kan vi summere opp slik:

- Aukande vedlikehaldsetterslep for investeringar og vedlikehald av fylkesvegnettet.
- Manglande statleg dekning av auka ferjekostnader(m.a. som følgje av overgangen til miljøteknologi)
- Omfattande behov for investeringar i ferjekaier, som følgje av overgangen til miljøferjer
- Omfattande behov for investeringar i og vedlikehald av skolebygg.
- Etterleve tunnelsikkerheitsforskrifta.
- Aukande lånegjeld som belastar drifta.
- Utbygginga av Nordøyvegen.

Med bakgrunn i dei utfordringane som Møre og Romsdal fylkeskommune står overfor i komande økonomiplanperiode 2020-2023 (spesielt i åra 2022 og 2023), så vedtok Fylkestinget i desember 2019 betydelege tiltak for å redusere det samla kostnadsnivået.

Målsetjinga med tiltaka er at økonomien i Møre og Romsdal fylkeskommunen skal vere styrka nok til å bere dei aukande kostnadane i åra som kjem. Omstilling tek tid, og i dette arbeidet må fylkeskommunen ha eit langsiktig perspektiv. Nokre gevinstar kan hentast ut på kort sikt, medan andre krev arbeid over fleire år før dei kan realiserast.

Årsrekneskap

Økonomisk oversikt drift

(Tal i heile 1 000)

Note	Rekneskap 2019	Rekneskap 2018	Endring 2018 - 2019
------	----------------	----------------	---------------------

	Note	Rekneskap 2019	Rekneskap 2018	Endring 2018 - 2019
Brukarbetalingar		27 136	29 236	-2 100
Andre sals- og leigeinntekter	18	596 995	587 891	9 104
Overføringar med krav om motyting		345 236	324 335	20 901
Rammetilskot		2 745 313	2 598 028	147 285
Andre statlege overføringar		299 109	345 694	-46 585
Andre overføringar		17 868	17 272	596
Inntekts- og formuesskatt		1 606 410	1 529 781	76 629
Eigedomsskatt		0	0	0
Andre direkte og indirekte skattar		8 821	9 494	-673
Sum driftsinntekter		5 646 888	5 441 731	205 157
Lønsutgifter		1 435 194	1 411 664	23 530
Sosiale utgifter		389 689	379 660	10 029
Kjøp av varer og tenester som inngår i eigenproduksjon		958 857	979 076	-20 219
Kjøp av tenester som erstattar eigenproduksjon		1 838 638	1 855 030	-16 392
Overføringar		556 939	568 653	-11 714
Avskrivningar	9	304 426	278 866	25 560
Fordelte utgifter		-118 672	-100 909	-17 763
Sum driftsutgifter		5 365 070	5 372 040	-6 970
Brutto driftsresultat	5	281 818	69 691	212 127
Renteinntekter og utbytte		42 678	27 885	14 793
Gevinst finansielle instrument (omløpsmiddel)		8 871	-8	8 879
Mottatte avdrag på utlån		0		0
Sum eksterne finansinntekter		51 549	27 877	23 672
Renteutgifter og lånekostnader		111 439	97 797	13 642
Tap finansielle instrument (omløpsmiddel)		217	1 304	-1 087
Avdrag på lån	13	212 624	211 864	760
Utlån		0	0	0
Sum eksterne finansutgifter		324 280	310 965	13 315
Resultat eksterne finanstransaksjoner		-272 731	-283 088	10 357
Motpost avskrivningar		304 426	278 866	25 560
Netto driftsresultat	5	313 513	65 469	248 044
Bruk av tidl. års rekneskapsmessige mindreforbruk		39 734	133 856	-94 122
Bruk av disposisjonsfond		42 106	975	41 131
Bruk av bundne fond		210 310	223 977	-13 667
Sum bruk av avsetjingar		292 150	358 808	-66 658
Overført til investeringsrekneskapen		3 778	17 527	-13 749
Avsett til dekn. av tidl. års rekneskapsmessige meirforbruk		0	0	0

	Note	Rekneskap 2019	Rekneskap 2018	Endring 2018 - 2019
Avsett til disposisjonsfond		117 437	115 490	1 947
Avsett til bundne fond		233 427	251 525	-18 098
Sum avsetjingar		354 642	384 542	-29 900
Rekneskapsmessig meir/mindreforbruk (-/+)		251 021	39 735	211 286

Økonomisk oversikt investering

(Tal i heile 1 000)

	Note	Rekneskap 2019	Rekneskap 2018	Endring 2018 - 2019
Sal av driftsmiddel og fast eigedom		155	20	135
Andre salsinntekter		3 099	1 048	2 051
Overføringar med krav om motyting		459 218	208 230	250 988
Kompensasjon for meirverdiavgift		321 914	163 541	158 373
Statlege overføringar		26 667	14 807	11 860
Andre overføringar		52 636	0	52 636
Renteinntekter og utbytte		862	628	234
Sum inntekter		864 550	388 274	476 276
Lønsutgifter		4 304	3 841	463
Sosiale utgifter		1 252	1 231	21
Kjøp av varer og tenester som inngår i eigenproduksjon		1 442 221	763 916	678 305
Kjøp av tenester som erstattar eigenproduksjon		97	2 390	-2 293
Overføringar		322 948	163 722	159 226
Renteutgifter og kostnader		4 751	181	4 570
Fordelte utgifter		0	967	-967
Sum utgifter		1 775 573	936 248	839 325
Avdrag på lån		0	0	0
Utlån		832	628	204
Kjøp av aksjar og andelar		4 843	6 505	-1 662
Dekning av tidlegare års udekt		0	0	0
Avsett til ubundne investeringsfond		1	89	-88
Avsett til bundne investeringsfond		26 397	13 821	12 576
Sum finansieringstransaksjoner		32 072	21 043	11 029
Finansieringsbehov	8	943 096	569 017	374 079
				0
Bruk av lån		933 003	539 028	393 975
Sal av aksjar og andelar		1	89	-88
Mottatte avdrag på utlån		0	0	0
Overført frå driftsbudsjettet		3 778	17 527	-13 749

	Note	Rekneskap 2019	Rekneskap 2018	Endring 2018 - 2019
Bruk av tidlegare års udisponert		0	0	0
Bruk av disposisjonsfond		0	0	0
Bruk av bundne driftsfond		1 471	2 839	-1 368
Bruk av ubundne investeringsfond		4 843	6 505	-1 662
Bruk av bundne investeringsfond		0	3 029	-3 029
Sum finansiering	8	943 096	569 017	374 079
Udekt (+)/udisponert (-)		-0	0	-0

Økonomisk oversikt tilgang og bruk

(Tal i heile 1 000)

	Note	Rekneskap 2019	Rekneskap 2018	Endring 2018 - 2019
EKSTERNE MIDLAR:				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)		5 646 888	5 441 731	205 157
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)		863 687	387 646	476 041
Innbetalingar ved eksterne finanstransaksjonar		985 415	567 622	417 793
Sum tilgang på eksterne midlar	2	7 495 991	6 396 999	1 098 992
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)		5 060 644	5 093 174	-32 530
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)		1 770 822	936 067	834 755
Utbetalingar ved eksterne finanstransaksjonar		334 706	318 280	16 426
Sum bruk av eksterne midlar	2	7 166 172	6 347 521	818 651
Netto tilgang/bruk eksterne midlar		329 819	49 478	280 341
Endring i ubrukte lånemidlar - auke (-) / reduksjon (+)		-31 003	13 039	-44 042
Endring i arbeidskapital		298 815	62 517	236 298
AVSETJINGAR OG BRUK AV AVSETJINGAR				
Bruk av bundne avsetjingar		-211 781	-229 845	18 064
Bruk av ubundne avsetjingar		-86 683	-141 336	96 717
Bundne avsetjingar		259 824	265 346	-5 522
Ubundne avsetjingar		368 459	155 313	213 146
Netto avsetjingar		329 819	49 478	322 405
INTERNE INNTEKTER OG UTGIFTER:				
Interne inntekter		-122 450	-117 469	-4 981
Motpost avskrivningar		-304 426	-278 866	-25 560
Interne utgifter		122 450	117 469	4 981
Avskrivningar		304 426	278 866	25 560
Netto interne inntekter/utgifter		0	0	0

Balanse

(Tal i heile 1 000)

	Note	Rekneskap 2019	Rekneskap 2018
EIGEDELAR			
Anleggsmidler			
Faste eigedomar og anlegg	9	9 347 944	7 888 968
Utstyr, maskinar og transportmiddel	9	238 872	230 832
Utlån	10	54 890	54 058
Aksjar og andelar	10	120 757	115 944
Pensjonsmidlar	4	3 050 869	2 848 738
Sum anleggsmidler		12 813 332	11 138 540
Omløpsmidlar			
Kortsiktige fordringar		334 386	331 676
Premieavvik	4	62 306	36 505
Aksjar og andelar	11	36 097	30 379
Obligasjonar	11	17 270	16 103
Kasse og bankinnskott	11	2 028 694	1 655 770
Sum omløpsmidlar	2	2 478 753	2 070 433
SUM EIGEDELAR		15 292 085	13 208 973
EIGENKAPITAL OG GJELD			
Eigenkapital			
Disposisjonsfond	12	508 240	432 909
Bundne driftsfond	12	163 273	141 627
Ubundne investeringsfond	12	225 378	230 221
Bundne investeringsfond	12	57 526	31 129
Endring i rekneskapsprinsipp (drift)	12	-40 947	-40 947
Endring i rekneskapsprinsipp (inv.)	12	-58 585	-58 585
Rekneskapsmessig mindreforbruk	5	251 021	39 735
Kapitalkonto	12	3 761 006	2 872 598
Sum eigenkapital		4 866 913	3 648 687
Langsiktig gjeld			
Pensjonsforpliktingar	4	3 360 423	3 294 419
Sertifikatlån	13	1 198 500	972 100
Andre lån	13	4 562 839	4 099 862
Sum langsiktig gjeld		9 121 761	8 366 381
Kortsiktig gjeld			
Anna kortsiktig gjeld		1 303 410	1 193 905
Sum kortsiktig gjeld	2	1 303 410	1 193 905
SUM EIGEKAPITAL OG GJELD		15 292 085	13 208 973

	Note	Rekneskap 2019	Rekneskap 2018
MEMORIAKONTI			
Ubrukte lånemidler	<u>2</u>	69 436	100 439
Motkonto for memoriakonti		-69 436	-100 439
Sum memoriakonti		0	0

Ottar Brage Guttelvik - fylkesrådmann

Grete Rødal - rekneskapssjef

Skjema 1A

(Tal i heile 1 000)

	Note	Rekneskap 2019	Korrigert budsjett 2019	Opphavelig budsjett 2019	Rekneskap 2018
Fylkeskommunen sine frie inntekter:					
Skatt på inntekt og formue	<u>6</u>	1 606 410	1 512 800	1 512 800	1 529 781
Ordinært rammetilskot	<u>6</u>	2 745 313	2 719 000	2 719 000	2 598 028
Skatt på eigedom			0	0	0
Andre direkte eller indirekte skattar	<u>6</u>	8 822	9 200	9 200	9 494
Andre generelle statstilskot		20 070	20 802	16 500	54 141
Generelle overføringar frå andre		9 122	7 400	5 000	7 013
Sum frie disponible inntekter	<u>6</u>	4 389 737	4 269 202	4 262 500	4 198 457
Renteinntekter og utbytte		37 215	24 700	24 700	24 213
Gevinst finansielle instrument (omløpsmidlar)		8 871	0	0	-8
Renteutgifter, provisjonar og andre finansutg.		-111 401	-110 500	-110 500	-97 312
Tap finansielle instrument (omløpsmidlar)		-217	0	0	-1 304
Avdrag på lån		-212 624	-212 650	-201 800	-211 864
Netto finansinntekter/-utgifter		-278 156	-298 450	-287 600	-286 275
Til fri disponering:					
Til dekn. av tidl.års reknesk. messige meirforbruk		0	0	0	0
Til ubundne avsetjingar		-117 437	-117 437	-100 756	-115 490
Til bundne avsetjingar		0	0	0	0
Bruk av tidl. års rekneskapsmessige mindreforbruk		39 734	39 734	0	133 856
Bruk av ubundne avsetjingar		42 106	42 106	300	540
Bruk av bundne avsetjingar		0	0	0	0
Netto avsetjingar	<u>6</u>	-35 597	-35 597	-100 456	18 906
Overført til investeringsrekneskapen		0	0	0	-11 400
Ufordelte utgifter/inntekter pensjon		35 800	33 813	21 734	20 890
Til fordeling driftsrammer	<u>6,7</u>	4 111 784	3 968 968	3 896 178	3 940 578
Sum fordelt til driftsrammer (skjema 1B)		3 860 763	3 968 968	3 896 178	3 900 843
Rekneskapsmessig meir-/mindreforbruk	<u>5,6</u>	251 021	0	0	39 735

Spesifikasjon linje 22:

	Note	Rekneskap 2019	Korrigert budsjett 2019	Opphavelig budsjett 2019	Rekneskap 2018
Årets premieavvik		62 306	52 771	55 772	36 506
Amortisering tidlegare års premieavvik		-36 506	-28 958	-44 038	-25 616
Diverse ufordelte utgifter pensjon		0	0	0	
Bruk av premiefond		10 000	10 000	10 000	10 000
Ufordelte utgifter/inntekter pensjon		35 800	33 813	21 734	20 890

Skjema 1B

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2019	Korrigert budsjett 2019	Opphavelig budsjett 2019	Rekneskap 2018
D01 Fellesutgifter og utgifter til fordeling	30 290	33 540	27 401	59 133
D02 Politisk verksemd	27 285	27 861	26 790	25 959
D03 Stabsfunksjonar	165 746	172 555	153 388	132 840
D04 Reservepost	0	19 469	98 994	0
D05 Vidaregåande opplæring	1 715 063	1 769 063	1 681 796	1 700 437
D06 Fagskolane i Møre og Romsdal	15 274	18 013	14 864	13 574
D09 Tannhelsetenester	155 660	158 343	140 677	155 342
D10 Kulturtenester	131 528	133 245	129 284	130 623
D11 Regional- og næringsutvikling	100 378	106 213	90 325	100 653
D12 Samferdselstenester	1 512 985	1 522 098	1 525 946	1 574 766
D14 Sentrale kontrollorgan	6 555	8 568	6 713	7 516
Sum fordelt til driftsrammer	3 860 763	3 968 968	3 896 178	3 900 843

Skjema 2A

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2019	Korrigert budsjett 2019	Opphavelig budsjett 2019	Rekneskap 2018
Investeringar i anleggsmidlar (inkl. mva.)	1 775 573	1 851 927	1 806 500	936 248
Utlån og forskoteringar	832	0	0	628
Aksjar og andelar	4 843	30 250	4 400	6 505
Avdrag på lån	0	0	0	0
Dekning av tidlegare års udekket	0	0	0	0
Avsetjingar	26 398	0	0	13 910
Årets finansieringsbehov	1 807 645	1 882 177	1 810 900	957 291
Bruk av lånemidlar	933 003	974 856	901 100	539 028
Inntekter frå sal av anleggsmidlar	156	0	0	109
Tilskot til investeringar	79 302	0	0	14 807

	Rekneskap 2019	Korrigert budsjett 2019	Opphavelig budsjett 2019	Rekneskap 2018
Kompensasjon for meirverdiavgift	321 914	341 497	334 000	163 541
Mottatte avdrag på utlån og ref.	459 218	533 674	571 400	208 230
Andre inntekter	3 961	0	0	1 676
Sum ekstern finansiering	1 797 554	1 850 027	1 806 500	927 391
Overført frå driftsrekneskapen	3 778	0	0	17 527
Bruk av tidlegare års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetjingar	6 314	32 150	4 400	12 373
Sum finansiering	1 807 645	1 882 177	1 810 900	957 291
Udekt(+)/udisponert(-)	0	0	0	0

Skjema 2B

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2019	Korrigert budsjett 2019	Opphavelig budsjett 2019	Rekneskap 2018
6011 IT - infra struktur	633	625		1 079
6013 IT - Samordna kommunikasjon	476	250		178
6016 IT - Nettverk	2 428	2 830		1 328
6138 MVA justering				-543
6A80 Bygg og eigedomsavdelinga - investeringar egen finansiering	139			
Lx Opprusting av bygningsmassen	23 572	25 833	20 000	26 969
I02 Sentrale styringsorgan/fellesutgifter	27 248	29 538	20 000	29 011
6203 Fylkesutdanningssjefen - Oppgrad. Fræna vgs (kjøkken, kjølerom mm)				95
6329 Ålesund vgs - utstyr NMK2	347	347		6 094
6A51 Utstyrskjøp skolar eiga finansiering	6 081			7 641
6C01 Nytt skoleadministrativt system	1 882	1 882		2 126
K104 Romsdal vgs	14 411	22 705	10 000	38 416
K1701 Sørsidebygget i Ålesund (VGS)				134
K1802 Ørsta vgs	137	1 000		1 214
K451 Fagerlia vgs	63 993	62 734	120 000	15 305
K452 Spjelkavik vgs	22 631	34 662	15 000	57 426
K651 Spjelkavik arena	3 210	5 000		
K751 Borgund vgs				91
K752 Fræna vgs - Bygg marinefag				429
K753 Kristiansund vgs - erstatningslokaler bygg 09				2 685
Mx Utstyr/universell utforming/ped. Ombygging	4 919	10 930		13 794
I03 Vidaregåande opplæring	117 612	139 260	145 000	145 450

		Rekneskap 2019	Korrigert budsjett 2019	Opphavelig budsjett 2019	Rekneskap 2018
6A30	Tannhelse - oppr./nye klinikkar 10 år	811	2 353		
6A31	Tannhelse - utstyr 10 år	1 173	3 165		3 970
T750	Kompetanseklinikkar - utstyr	94	7 000	7 000	
T751	Kompetanseklinikkar - inventar	22 066	34 100	26 000	3 900
U551	DTK Fiskåbygd - Opprusting				147
I04	Tannhelse	24 143	46 618	33 000	8 017
6702	Samferdsel - Ruteinformasjon investering	1 090	2 000		1 324
6704	Samferdsel - elektronisk billetteringsutstyr	2 887	4 039	3 400	3 285
6707	Samferdsel - sanntidsinformasjon	317	718	800	4 892
6710	Samferdsel - Business intelligence/datavarehus	2 608	1 871		129
6712	Framtidas billeteringsystem	0	500	1 000	
6713	Pasientreiser HMR	0	500	1 000	
6714	Bussdepot Ålesund	0	8 000	8 000	
6B35	Fylkesvegar - investering 40 år	418 532	480 129	374 000	613 275
6B36	Fylkesvegar - rassikring	27 803	31 632	180 400	5 842
6B39	Fylkesvegar - Nordøyvegen	1 151 122	1 103 601	1 039 900	113 042
I07	Samferdsel	1 604 359	1 632 990	1 608 500	741 790
6A00	Fagskolane i Møre og Romsdal	2 210	3 521		11 981
I08	Fagskolane i Møre og Romsdal	2 210	3 521	0	11 981
	Sum investeringar	1 775 573	1 851 927	1 806 500	936 248

Notar

Rekneskapsprinsipp

Rekneskapa er utarbeidd etter reglar fastsett i kommunelova, bokføringslova, forskrifter og god kommunal rekneskapskikk (GKRS).

All tilgang og bruk av midlar i året som vedkjem fylkeskommunal verksemd skal framgå av driftsrekneskapa eller investeringsrekneskapa. Alle utgifter, utbetalingar, inntekter og innbetalingar er rekneskapsført brutto. Vidare er anordningsprinsippet lagt til grunn. Det betyr at alle kjente utgifter, utbetalingar, inntekter og innbetalingar i året skal takast med i rekneskapa for vedkomande år, anten dei er betalt eller ikkje i rekneskapsåret. For lån er likevel berre den delen som er brukt i året ført i investeringsrekneskapa. Den delen som ikkje er brukt, er registrert som memoriapost.

Vesentlege utgifter, utbetalingar, inntekter og innbetalingar som ikkje kan fastsetjast eksakt ved rekneskapsavslutninga, blir registrert med eit rundt rekna beløp i årsrekneskapa.

Klassifisering av anleggsmidlar, omløpsmidlar og gjeld

Anleggsmidlar er eigedelar som er bestemt til varig eige eller bruk i fylkeskommunen. Andre eigedelar er omløpsmidlar. Driftsmidlar blir ført som anleggsmidlar når anskaffelseskost er minimum 100 000 kroner og har ei økonomisk levetid på minst 3 år. Utgifter som påløper for å oppretthalde anleggsmiddelets relative standard utgiftsførast i driftsrekneskapa. Utgifter som representerer ei standardheving av anleggsmiddelet ut over standarden ved anskaffinga utgiftsførast i investeringsrekneskapa og aktiverast på anleggsmiddelet i balansen. Alle nye anlegg, både fylkesvegar, tunellar og bruer og skolebygg utgiftsførast i investeringsrekneskapa og aktiverast som anleggsmiddel i balansen. Større rehabiliteringar førast i sin heilheit som påkostning, utgiftsførast i investeringsrekneskapa og

aktiverast på anleggsmiddelet i balansen, sjølv om rehabiliteringa kan innehalde element av vedlikehald. Løpande reparasjons- og vedlikehaldsutgifter som ikkje gir antatt auke i verdien eller levetida på anleggsmiddelet utgiftsførast i driftsrekneskapen. Enkelte utgifter ligg i grenseland mellom investering og drift og det gjerast da ei konkret vurdering for den aktuelle utgifta. Ei forventa auke i anleggsmiddelets levetid kan da være avgjerande for vurderinga. Alle eksterne utgifter som er ei direkte konsekvens av anskaffinga blir behandla som ein del av kostprisen. Interne utgifter til løn som er direkte relatert til det aktuelle prosjektet inngår i kostprisen. Byggjelånsrenter inngår i kostpris for vegprosjekt med nye veglenker når budsjettert anskaffingskost utgjer meir enn 1 mrd. Øvrige byggjelånsrenter inngår ikkje og førast som ordinære renter i driftsrekneskapen.

Fordringar knytt til eigen vare- og tenesteproduksjon og marknadsbaserte verdipapir som inngår i ei handelsportefølje er omløpsmidlar. Aksjar og andelar i bedrifter som fylkeskommunen har ei spesiell interesse av å engasjere seg i er klassifisert som anleggsmidlar.

Langsiktig gjeld er knytt til formåla i §50 i kommunelova med unntak av eventuell likviditetstrekkrett/ likviditetslån, jf. kl § 50 nr 5. All anna gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår ianleggsmidlar og neste års avdrag på innlån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsreglar

Marknadsbaserte finansielle omløpsmidlar er vurdert til verkeleg verdi. Andre omløpsmidlar er vurdert til lågaste verdi av anskaffelseskost og verkeleg verdi.

Uteståande fordringar er vurdert til pålydande med frådrag for venta tap.

Anleggsmidlar er vurdert til brutto anskaffelseskost. Ved varig verdifall som antas å ikkje være forbigåande blir det gjort ei nedskrivning til verkeleg verdi.

Avskrivningar

Anleggsmidlar med begrensa økonomisk levetid blir avskrivne med like store årlege beløp over levetida til eigedelen. Avskrivning startar året etter aktivering. Avskrivningsperiodane følgjer i utgangspunktet § 8 i forskrift om årsrekneskap og årsmelding, men i særskilte tilfelle, der levetida på anlegget er lågare enn normal avskrivningstid, settes avskrivningstid til forventa levetid.

Normal avskrivningstid:

5 år: It-utstyr, kontormaskinar ol.

10 år: Inventar og utstyr, transportmiddel, maskiner ol.

40 år: Skolar, vegar, bustader ol.

50 år: Administrasjonsbygg, kulturbygg, forretningsbygg ol.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Delar av tenesteområda, til dømes bruttoavtalar med trafikksekskap om levering av kollektiv transport og tannhelsetenester til vaksne mot betaling, kjem inn under mva-lova. For den øvrige verksemda får fylkeskommunen mva-kompensasjon.

Fleirårlege tilskot til andres investeringar

Fleirårlege tilskot til å dekke renter og avdrag på lån til finansiering av andres investeringar blir ført i driftsrekneskapen det enkelte år tilskota blir utbetalt. Vedtekne tilskot blir omtala i note.

Endra rekneskapsprinsipp

Prinsippendingar som påverkar arbeidskapitalen blir ført direkte mot eigen konto under eigenkapitalen.

Note 1 Organisering av fylkeskommunal verksemd

Fylkeskommunen er underlagt politisk styring med fylkestinget som øvste organ og fylkesordførar som øvste leiar. Fylkesrådmannen er administrasjonssjef og leier dei administrative einingane i fylkeskommunen.

Fylkeskommunen er delt inn i fem linjeavdelingar (utdanning, samferdsel, regional- og næring, kultur og tannhelse) og fire stabsavdelingar (organisasjonsavdelinga, plan- og analyse, bygg- og eigedom og juridisk avdeling).

Møre og Romsdal fylkeskommune driv 23 vidaregåande skuler, 2 fagskuler og 37 tannhelseklinikkar.

Kommunale føretak

Møre og Romsdal fylkeskommune har ikkje oppretta kommunale føretak (KF).

Heileigde aksjeselskap og interkommunale selskap fylkeskommunen er medeigar i

Selskap, forretningsadresse	Eigardel
AS Kirkegaten 1A, Kristiansund	100,0 %
Møre og Romsdal Utvikling AS, Kristiansund	100,0 %
Ocean Industry School AS, Ålesund	100,0 %
Trafikkterminalen Kristiansund AS, Kristiansund	100,0 %
GassROR IKS, Aukra	11,1 %
Åknes/Tafjord Beredskap IKS, Stranda	11,1 %
Møre og Romsdal Revisjon IKS, Kristiansund	30,4 %
IKA Møre og Romsdal IKS, Ålesund	17,1 %
VIGO IKS, Skien	5,3 %

"§ 27 samarbeid"

Møre og Romsdal deltar saman med alle fylkeskommunane utanom Oslo i samarbeidet Nasjonal digital læringsarena NDLA. Hordaland fylkeskommune er kontorkommune.

Møre og Romsdal fylkeskommune har fire heileigde aksjeselskap. AS Kirkegaten 1A i Ålesund ble kjøpt i 2017 med formål om å sikre tenleg areal for mogleg vidareutvikling av bygget til museumsføremål. Stiftelsen Kulturkvartalet driv i dag museum i bygget. Møre og Romsdal Utvikling AS er etablert med føremål å leggje til rette for samfunnsmessige utviklingsprosjekt. Trafikkterminalen Kristiansund AS har til føremål å drifte persontrafikkterminal i byen. Ocean Industry School AS er etablert for å auke elevanes kunnskap om, og interesse for, de arbeids- og karrieremuligheter som finns i dei havbaserte næringane.

Møre og Romsdal fylkeskommune er medeigar i fem interkommunale selskap. GassROR IKS har til formål å medverke til utvikling av fysisk infrastruktur og tilrettelegging for næringsutvikling i regionen. Åknes/Tafjord Beredskap IKS overvakar ustabile fjellparti og gir mellom anna bistand til utarbeiding av kommunale beredskapsplanar. Fylkestinget vedtok i sak T-76/16, jf. sak T-28/15 å tre ut av selskapet. Det har tatt tid å gjennomføre utmelding, økonomisk oppgjør ligger nå hos Stranda kommune for kvalitetssikring. Møre og Romsdal Revisjon IKS vart stifta i 2016 av Møre og Romsdal fylkeskommune og 17 kommunar på Nordmøre og i Romsdal. Selskapet har kontoradresse Kristiansund. Det blei i 2019 stifta eit nytt selskap, Møre og Romsdal Revisjon SA, som overtar denne verksemda, og IKS'et vil bli avslutte i 2020. IKA Møre og Romsdal er eit interkommunalt selskap eigd av alle kommunane i fylket og Møre og Romsdal fylkeskommune. Selskapet skal arbeide for at arkivmateriale frå medlemmane blir teke vare på og gjort tilgjengeleg til ulike formål og har forretningsadresse Ålesund. Eigardelane blir justert kvart fjerde år på grunnlag av folketal, og fylkeskommunen sin eigardel er no 17,1%. VIGO IKS vart stifta i 2012 for å oppnå gode, enkle og framtidsette IKT-system for eigarar og brukarar.

Kollektiv transport

Møre og Romsdal fylkeskommune har inngått avtalar med private trafikkelskap om levering av kollektiv transport, skoleskyss og TT-tenester. Fylkeskommunen inngår bruttokontraktar, det inneber at fylkeskommunen har ansvar for inntektssida.

Sams vegadministrasjon

Staten har ansvar for å stille med sams vegadministrasjon på regionalt nivå. Ordninga inneber at staten og fylkeskommunane bruker same vegadministrasjon for å utføre høvesvis riks- og fylkesvegoppgåver. Utgifter til overordna leiing og planlegging, samt arbeid med drift- og vedlikehaldsoppgåver blir dekt innanfor Statens vegvesen sitt budsjett. Utgifter til planlegging, prosjektering mv. av fylkeskommunale veginvesteringar blir belasta fylkeskommunen.

Det er beslutta at fylkesveiadministrasjonen frå 1.1.2020 skal overførast til fylkeskommunane.

Note 2 Endring i arbeidskapital

	Endring 2018-2019	(Tal i heile 1 000) Endring 2017-2018
Omløpsmidlar	408 320	132 574
Kortsiktig gjeld	109 505	70 056
Endring i arbeidskapital etter balansen	298 815	62 518
Tilgang og bruk av midlar, jfr. økonomisk oversikt tilgang og bruk		
Inntekter og innbetalingar ved eksterne finanstransaksjonar	7 495 991	6 396 999
Utgifter og utbetalingar ved eksterne finanstransaksjonar	7 166 172	6 347 520
Netto tilgang på midlar	329 819	49 479
Endring ubrukte lån	-31 003	13 039
Endring i arbeidskapital etter drifts- og investeringsrekneskapet	298 815	62 518

Note 3 Lønn og godtgjersle til fylkesordførar, fylkesrådmann og revisjonen

	(Tal i heile 1 000)		
Løn og godtgjersle til leiande personar:	2019	2018	Endring
Løn og anna godtgjersle til fylkesordførar	1 266	1 233	33
Løn og anna godtgjersle til fylkesrådmann	1 378	1 318	60

Det er ikkje inngått avtale med fylkesrådmann om etterløn.

	(Tal i heile 1 000)		
Godtgjersle til revisjonen:	2019	2018	Endring
Godtgjersle til revisjonen	3 748	4 700	-952

I beløpet inngår revisjon, rådgiving og andre tenestar. Revisjonen omfattar både rekneskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Note 4 Pensjon

Fylkeskommunen har kollektive pensjonsordningar i Statens Pensjonskasse (SPK) for pedagogisk personale og i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) for øvrige tilsette. Ordningane sikrar ytingsbasert pensjon og omfattar alders-, uføre, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidlegpensjon med samla pensjonsnivå på 66 prosent etter samordning med folketrygda. For AFP 62 - 66 år har arbeidsgjevar valt 100 prosent utjamning.

Premieavviket er eit estimert netto avvik mellom betalt pensjonspremie og berekna pensjonskostnader. Dersom pensjonspremien overstig årets netto pensjonskostnad, skal årets premieavvik førast til inntekt. Motsatt skal årets premieavvik utgiftsførast dersom pensjonskostnaden er større enn pensjonspremien. Møre og Romsdal fylkeskommune amortiserer tidlegare års premieavvik over eitt år.

	(Tal i heile 1 000)			
	2019	2018		
Årets pensjonskostnad og premieavvik	SUM	KLP	SPK	SUM
A Berekna netto pensjonskostnad	165 875	63 536	102 339	167 068
B Forfalt pensjonspremie (eks.adm.kostnader)	220 751	99 387	121 364	199 234
C Årets premieavvik (A-B)	-54 876	-35 851	-19 025	-32 166

Årets pensjonskostnad og premieavvik	2019			2018
	SUM	KLP	SPK	SUM
D Amortisering av tidlegare års premieavvik	32 166	36 660	-4 494	22 571
E Administrasjonskostnad	7 018	4 136	2 882	7 962
F Brutto pensjonsutg. etter pr.avvik og amort.	205 059	104 331	100 728	197 601
G Pensjonstrekk tilsette	26 278	9 629	16 649	25 826
Årets rekneskapsførte pensjonsutgift (F-G)	178 781	94 703	84 079	171 775
Sum gjenstående premieavvik tidlegare år (per 01.01)	32 166	36 660	-4 494	22 571
Årets premieavvik	-54 876	-35 851	-19 025	-32 166
Sum amortisert premieavvik dette året	-32 166	-36 660	4 494	-22 571
Akkumulert premieavvik per 31.12	-54 876	-35 851	-19 025	-32 166
Arbeidsgjevaravgift av akkumulert premieavvik	-7 430	-4 855	-2 575	-4 339
Sum akk. premieavvik inkl. arbeidsgjevaravgift	-62 306	-40 706	-21 600	-36 505
Pensjonmidlar og pensjonsforpliktingar				
Netto pensjonsforpliktingar per 01.01	392 705	-24 505	417 210	455 157
Årets premieavvik og amortisert	-22 710	809	-23 519	-9 595
Estimatavvik (ført dir. mot eigenkapitalen)	-97 357	14 371	-111 728	-52 857
Virkninga av planendr. (ført dir. mot eigenkapitalen)	0			0
Netto pensjonsforpliktingar per 31.12	272 638	-9 326	281 964	392 704
Av dette:				
Brutto pensjonsforplikting	3 323 508	1 662 480	1 661 028	3 241 443
Pensjonmidlar	3 050 869	1 671 806	1 379 064	2 848 738
Arbeidsgjevaravgift av netto pensjonsforplikting	36 915	-1 263	38 178	52 976
	2019		2018	
Berekningsføresetnader *	KLP	SPK	KLP	SPK
Forventa avkastning	4,50 %	4,20 %	4,50 %	4,20 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %	4,00 %	4,00 %
Årleg lønsvekst	2,97 %	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Årleg G-regulering	2,97 %	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Premiefond KLP **	2019	2018		
Saldo per 01.01	111 314	97 824		
Avrekningar/renter tillagt premiefond	15 572	23 490		
Brukt til å betale årets premie	-10 000	-10 000		
Premiefond saldo per 31.12	116 886	111 314		

* Forholdet mellom diskonteringsrenta og forventa lønsvekst, fastsatt av KMD: 1,0

** Midlar frå premiefondet kan berre nyttast til å betale pensjonspremie.

Note 5 Driftsresultat

5.1.Driftsresultat

Netto driftsresultat er brutto driftsresultat fråtrekt renter, avdrag og avskrivningar. Resultatet viser kor mykje fylkeskommunen har igjen til avsetjingar og investeringar og er eit uttrykk for kor stor økonomisk handlefridom fylkeskommunen har.

Rekneskapsmessig resultat (meir-/mindreforbruk) er netto driftsresultat fråtrekt avsetjingar, bruk av avsetjingar og overføring til investering. Sidan budsjettet er sett opp i balanse, er det rekneskapsmessige resultatet lik summen av alle avvik mellom budsjett og rekneskap.

(Tal i heile 1 000)

Note	Rekneskap 2019	Rekneskap 2018	Endring 2018-2019
Driftsinntekter	5 646 888	5 441 731	205 157
Driftsutgifter (inkl. avskrivningar)	5 365 070	5 372 040	-6 970
Brutto driftsresultat	281 818	69 691	212 127
Netto finansutgifter	-272 731	-283 088	10 357
Motpost avskrivningar	304 426	278 866	25 560
Netto driftsresultat	313 513	65 469	248 044
Netto avsetjingar	62 492	25 734	36 758
Rekneskapsm. meir-/mindreforbruk	251 021	39 735	211 286
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	5,6 %	1,2 %	

*Negative resultatall: Bruk av midlar er større enn tilgang.
Spesifisert oversikt: Sjå Økonomisk oversikt drift.*

Møre og Romsdal fylkeskommune hadde i 2019 eit rekneskapsmessig mindreforbruk på 251 mill. kroner, det er 211 mill. kroner meir enn året før. Netto driftsresultat var positivt, 313,5 mill. kroner. Det er 248 mill. kroner betre enn året før. Netto driftsresultat utgjør 5,6 prosent av driftsinntekter for 2019, mot 1,2% i 2018.

Korrigert netto driftsresultat

Fylkeskommunen får kvart år overført betydelege øymerka tilskot frå staten til ulike tiltak. Øymerka tilskot som ikkje er brukt i året blir avsett til bundne fond og brukt når utgiftene kjem seinare år. Ubrukte tilskot påverkar netto driftsresultat, men ikkje det rekneskapsmessige resultatet. Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har anbefalt at netto driftsresultat for fylkeskommunane over tid bør være på 4 prosent, og at netto driftsresultat korrigerast for bruk av og avsetjing til bundne fond. Eit betre mål på fylkeskommunen sin handlefridom vil være netto driftsresultat korrigert for avsetjing og bruk av bundne driftsfond. Det kan også være andre høve som tilseier ei korrigering av netto driftsresultat i enkelte år. Under visast tabell hvor netto driftsresultat er korrigert med bruk av og avsetjing til bundne driftsfond.

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2019	Rekneskap 2018	Endring 2018-2019
Netto driftsresultat	313 513	65 469	248 044
Avsett til bundne fond	233 427	251 525	-18 098
Bruk av bundne fond	210 310	223 977	-13 667
Netto driftsresultat korrigert for bundne fond	290 396	37 921	252 475
Korrigert netto driftsresultat i % av driftsinntekter	5,1 %	0,7 %	

Netto driftsresultat korrigert for bundne fond utgjorde 0,70 prosent av driftsinntektene, mot - 0,27 prosent i 2017.

Note 6 Frie inntekter

Rekneskapsskjema 1A viser korleis frie disponible inntekter, etter fråtrekk for renter og avdrag, er nytta til avsetjingar, finansiering av årets investeringar og fordelt på rammeområda.

6.1 Årets meir-/mindreforbruk

Driftsrekneskapen for Møre og Romsdal fylkeskommune 2019 viser eit samla mindreforbruk på 251 mill.

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
Sum frie midlar til fordeling på rammeområda	4 111 784	3 968 968	-142 816	3 940 578
Sum fordelt rammeområda	-3 860 763	-3 968 968	-108 205	-3 900 843
Sum budsjettavvik (meir-/mindreforbruk)	251 021	0	-251 021	39 735

(Tal i heile 1 000)

Frie inntekter til disposisjon	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
Sum frie disponible inntekter	4 389 737	4 269 202	-120 535	4 198 457
Netto finansutgifter	-278 156	-298 450	-20 294	-286 275
Overføring til investeringsrekneskapen	0	0	0	-11 400
Netto avsetjingar	-35 597	-35 597	0	18 906
Ufordelte utgifter/inntekter	35 800	33 813	-1 987	20 890
Frie inntekter til bruk på rammeområda	4 111 784	3 968 968	-142 816	3 940 578

(Avvik: - = mindreinntekt/meirutgift)

6.2 Sum frie disponible inntekter

Av totale frie inntekter på 4 390 mill kroner utgjer samla skatt og rammetilskott 4 361 mill. Det er 119,5 mill meir enn budsjettert og ei auke på 5,4 prosent frå året før. Av dette utgjer skatteinntektene 1 615 mill. kroner. Det er ei auke på 4,9 prosent, og 93,2 mill. kroner meir enn budsjettert. Rammetilskott inkl. skatteutjamning utgjorde 2 745 mill. kroner. Det er 26,3 mill. kroner meir enn budsjettert og ein vekst på 5,7 prosent frå året før. Fylkeskommunen har i 2019 fått og inntektsført skjønnsmidler på 61 mill som ikkje er budsjettert. Midlane gjeld kompensasjon for feil i berekningsgrunnlaget knytt til midlar til tunnelsikkerheit for 2020. Totalt er fylkeskommunen kompensert for 70,833 mill. Av dette er 61 mill innbetalt til fylkeskommunen i 2019, og inntektsført i 2019 i tråd med God kommunal regnskapsskikk. Resterande er innbetalt og inntektsført i 2020. Fylkeskommunen fekk også ei auke i revidert nasjonalbudsjett på 3,5 mill knytt til kompensasjon for betalt pensjonspremie for tilsette i Statens vegvesen for arbeid utført på fylkesvegnettet i 2019. Skatteutjamninga ga ei mindreinntekt på 37,6 mill.

I "Andre generelle statstilskott" inngår 2,6 mill. kroner i rentekompensasjon til skoleanlegg og 16,6 mill. kroner i rentekompensasjon til vegtiltak.

Avviket mellom budsjett og rekneskap inngår i netto mindreforbruk og vil bli handsama i evalueringssaka i Fylkestinget i april.

Overskot på konsesjonskraft ("Generelle overføringar frå andre") var 7,2 mill. kroner mot budsjettert 5,0 mill. kroner.

6.3 Netto finansutgifter

I rekneskapsskjema 1A inngår renteutgifter, utbytte, tap og gevinst på finansielle instrument og renteinntekter utanom ubrukte tilskott som etter krav skal stå på bundne fond og eigen bankkonto. I siste tilfelle blir renteinntektene ført på aktuelt rammeområde og tillagt fond. På ramme D10 Kulturtenester er det inntektsført og avsett 2,0 mill. kroner, og på ramme D11 Regional- og Næringsutvikling er det inntektsført og avsett 3,4 mill kroner.

Netto finansutgifter i Skjema 1A utgjer 278,2 mill. kroner, det er 20,3 mill. kroner mindre enn budsjettert og ei nedgang på 2,8 prosent frå 2018.

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
Bankinnskot	31 566	19 400	-12 166	19 385
Andre renteinntekter	3 649	3 800	151	3 328
Utbytte	2 000	1 500	-500	1 500
Renteinntekter/utbytte	37 215	24 700	-12 515	24 213
Renteutgifter lån	111 381	110 500	-881	97 266
Andre renteutgifter	21	0	-21	46
Renteutgifter	111 401	110 500	-901	97 312
Gevinst forvaltning	8 871	0	-8 871	-7
Tap/kostnad forvaltning	-217	0	217	-1 304
Gevinst/tap forvaltning	8 654	0	-8 654	-1 311
Lån i banker/finansinstitusjonar	189 574	212 650	23 076	190 474
Tilbakebetalte vegforskoteringar	23 050		-23 050	21 390
Avdrag lån	212 624	212 650	26	211 864
Netto finansutgifter	-278 156	-298 450	-20 294	-286 274

Renteinntekter og utbytte er samla 37,2 mill. kroner, det er 12,5 mill. kroner meir enn budsjettert og 53,7 prosent meire enn året før. Det er ført utbytte frå Svorka Energi AS på 2,0 mill. kroner.

Påløpte renteutgifter utgjer 111,4 mill. kroner, det er 0,9 mill. kroner mindre enn budsjettert. Per 31.12.19 var det ikkje inngått rentebytteavtalar. Tilbakebetaling av vegforskoteringar på 23,1 mill. kroner er ført som avdrag på lån.

6.4 Netto avsetjing frie inntekter

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
Netto avsetjingar	35 597	35 597	0	-18 906
Avsett skadefondet	300	300	0	304
Avsett til Havbruksfondet	802	802	0	34 383
Avsett felles disposisjonsfond	116 335	116 335	0	80 803
Til ubundne avsetjingar	117 437	117 437	0	115 490
Disponert slik i sak T-14/19:				
Lagt til driftsrammer	39 434	39 434	0	-97 620
Til avsetting skadefondet	300	300	0	-304
Til avsetting felles disposisjonsfond	0		0	-35 932
Bruk tidlegare års mindreforbruk	39 734	39 734	0	-133 856
Felles disposisjonsfond:				
T-63/17 Budsjettjustering BYE	0	0	0	-240
T-14/19 Evaluering 2018	-14 216	-14 216	0	0
T-33/19 rev. ØP 2019-2022	-11 130	-11 130	0	0
T-61/19 Imarfinans økt forskot	-650	-650	0	0

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
T-59/19 Øk. rapp økte avdrag	-10 200	-10 200	0	0
Marint miljø- og verdisikringsfond:				
T-59/19 Øk. rapp Mar. M&V fond	-5 610	-5 610	0	0
Skadefondet:				
T-63/17 Vedtak årsbudsjett, til tryggleikstilling	-300	-300	0	-300
Bruk ubundne avsetjingar	-42 106	-42 106	0	-540

Møre og Romsdal fylkeskommune amortiserer premieavviket over eit år. I budsjettvedtaket er det føresett at årets premieavvik skal settast av til fond og dekke neste års tilbakeføring. I årsbudsjettet er er det imidlertid ikkje ført opp beløp på avsetjinga, og premieavviket på -62,3 mill. kroner er derfor ikkje avsett.

6.5 Overføring til investeringsrekneskapen

Det er ikkje budsjettert med overføringar til investeringsrekneskapen for 2019.

6.6 Ufordelte utgifter/inntekter pensjon

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
Årets premieavvik	62 306	52 771	-9 535	36 506
Amortisering tidlegere års premieavvik	-36 506	-28 958	7 548	-25 616
Diverse ufordelte utgifter pensjon	0	0	0	0
Bruk av premiefond	10 000	10 000	0	10 000
Ufordelte utgifter/inntekter pensjon	35 800	33 813	-1 987	20 890

Note 7 Driftsrammer

Fylkestinget har fordelt disponible frie inntekter på ti fylkestingsrammer utanom reservepost. Driftsbudsjettet blir vedtatt som nettorammer, og hovudutvala kan omdisponere mellom sine utvalsrammer. Netto budsjettering betyr at eventuelle meirinntekter kan disponerast fritt på vedkomande rammeområde.

Meirverdiavgift med rett til kompensasjon påverkar ikkje netto ramme, då mva-kompensasjon blir inntektsført på samme ramme som utgifta er ført. Det er i 2019 inntektsført 193,2 mill. kroner i kompensasjon for meirverdiavgift på driftsutgifter, mot 193,4 mill. kroner i 2018.

7.1 Budsjettavvik på rammeområda

I resultatet for rammeområda inngår netto driftsresultat, bruk av driftsmidlar til investeringar, bruk av avsetjingar frå tidlegare år og avsetjingar i året til bundne fond.

(Tal i heile 1 000)

Utvalsramme	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Meir- forbruk	Mindre- forbruk	Rekneskap 2018
D01 Fellesutgifter og utgifter til fordeling	30 290	33 540	0	-3 250	59 133
D02 Politisk verksemd	27 285	27 861	0	-576	25 959
D03 Stabsfunksjonar	165 746	172 555	0	-6 809	132 840
D04 Reservepost	0	19 469	0	-19 469	0

	Utvalsramme	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Meir- forbruk	Mindre- forbruk	Rekneskap 2018
05	Atlanten vg. skole	55 950	57 986	0	-2 036	53 889
07	Borgund vg. skole	112 252	112 249	3	0	111 187
08	Fagerlia vg. skole	95 967	93 666	2 301	0	90 368
09	Fannefjord vg. skole	13 590	14 466	0	-876	12 018
10	Fræna vg. skole	48 335	54 015	0	-5 680	43 148
11	Gjermundnes v.g. skole	29 540	29 802	0	-262	27 763
12	Haram v.g. skole	36 543	36 692	0	-149	34 537
13	Herøy v.g. skole	39 534	45 331	0	-5 797	38 190
14	Kristiansund v.g. skole	104 475	108 806	0	-4 330	103 390
15	Molde v.g. skole	78 883	83 950	0	-5 067	79 166
18	Rauma vg. skole	22 371	25 021	0	-2 649	23 340
19	Romsdal vg. skole	99 259	104 309	0	-5 049	95 446
20	Spjelkavik vg. skole	45 464	48 163	0	-2 699	42 632
21	Stranda vg. skole	24 716	25 342	0	-626	24 831
22	Sunndal vg. skole	34 875	34 194	681	0	36 294
23	Surnadal vg. skole	34 254	32 899	1 354	0	33 257
24	Sykkylven vg. skole	30 049	32 188	0	-2 139	31 338
25	Tingvoll vg. skole	17 288	16 510	778	0	16 524
26	Ulstein vg. skole	60 625	64 008	0	-3 383	57 438
27	UPA - skolen	5 261	5 936	0	-675	5 620
28	Volda vg. skole	53 794	54 685	0	-891	53 723
30	Ørsta vg. skole	46 275	44 915	1 361	0	46 336
32	Ålesund vg. skole	89 786	88 342	1 444	0	86 442
34	Felleskostnader vg. skoler	23 265	35 836	0	-12 571	38 279
35	Fagopplæring	204 561	191 649	12 912	0	193 460
36	Ressursentra	11 521	14 954	0	-3 433	4 004
37	Spesialundervisning	188 490	203 289	0	-14 799	194 219
38	PP - tenesta	18 768	20 190	0	-1 422	19 262
39	Oppfølgingstenesta	10 848	11 282	0	-434	11 161
40	Vaksenopplæring i skole	-52	-1 264	1 212	0	7 134
41	Utdanningsavdelinga	45 752	47 515	0	-1 763	46 894
42	Eksamenssekretariatet	3 272	3 500	0	-228	3 785
44	Gjesteelevar	1 259	7 150	0	-5 891	6 018
45	Undervisning v/helse- og sosialinst.	21 259	17 350	3 909	0	18 191
46	Internat og kostordning	4 083	840	3 243	0	4 788
47	Kompetanseheving av personal	2 973	3 005	0	-32	6 421
48	Ymse opplæringstenester	-26	294	0	-320	-56
D05	Vidaregåande opplæring	1 715 063	1 769 063	29 198	-83 198	1 700 437
D06	Fagskolane i Møre og Romsdal	15 274	18 013	0	-2 739	13 574
50	Fylkestannlegen	5 344	5 349	0	-5	5 224

	Utvalsramme	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Meir- forbruk	Mindre- forbruk	Rekneskap 2018
51	Tannhelsetenester	150 316	152 994	0	-2 677	150 118
D09	Tannhelsetenester	155 660	158 343	0	-2 683	155 342
52	Kulturavdelinga	9 523	9 944	0	-421	9 740
53	Bibliotek	7 903	8 528	0	-625	9 358
54	Kulturvern	6 932	6 984	0	-52	6 627
55	Kulturformidling	10 240	10 234	6		10 446
56	Folkehelse og fysisk aktivitet	5 068	5 548	0	-480	5 308
57	Diverse kulturformål	91 862	92 007	0	-145	89 144
D10	Kulturtenester	131 528	133 245	6	-1 723	130 623
58	Regional- og næringsavdelinga	31 125	31 365	0	-240	31 350
59	Tiltaksfondet	12 547	13 413	0	-866	11 134
60	Forsking og utvikling	43 086	47 815	0	-4 729	50 689
61	Reiseliv	8 010	8 010	0		7 480
62	Ymse næringsstenester	5 610	5 610	0	0	7 480
D11	Regional- og næringsutvikling	100 378	106 213	0	-5 835	100 653
63	Samferdselsavdelinga	42 958	42 290	668		32 914
64	Lokale bilruter	389 790	378 070	11 720		376 569
65	Fylkesvegferjedrifta	401 536	416 917	0	-15 381	469 192
66	Båtruter	127 170	126 949	221		115 668
67	Diverse skoleskyss	26 969	23 437	3 532		25 008
68	TT - ordninga	13 633	14 854	0	-1 221	12 966
69	Div. samferdselsformål	44 030	44 980	0	-950	43 780
70	Fylkesvegar	466 898	474 601	0	-7 703	498 669
D12	Samferdselstenester	1 512 984	1 522 098	16 141	-25 255	1 574 766
71	Sentrale kontrollorgan	0	0	0		0
72	Øvrig kontrollutvalet	6 555	8 568	0	-2 013	7 516
D14	Sentrale kontrollorgan	6 555	8 568	0	-2 013	7 516
	Sum fordelt til driftsrammer	3 860 763	3 968 968	45 345	-153 550	3 900 843

Netto utgifter på driftsrammene var samla 3 860,8 mill. kroner, det er 108,2 mill. kroner mindre enn budsjettet og ei nedgang på 1 prosent frå året før. Budsjettavvik på dei ulike rammeområda er kommentert i årsrapport og i fylkestingssak om rekneskap og resultatvurdering.

7.2 Interne finansieringspostar rekneskapsskjema 1B

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
Fond:				
Avsetjingar disposisjonsfond	0	0	0	0
Avsetjingar bundne fond	233 427	109 377	-124 050	251 525
Bruk av disposisjonsfond	-42 106	-42 106	0	-435
Bruk bundne fond	-210 310	-104 512	105 798	-223 977

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
Sum fond i rekneskapsskjema 1B	-18 989	-37 241	-18 252	27 113
Overføring til investeringsrekneskapen:				
D01 Fellesutgifter	0	0	0	143
D03 Stabsfunksjonar	139	0	-139	0
D05 Vidaregåande opplæring	3 639	0	-3 639	5 985
D06 Fagskolane i møre og Romsdal	0	0	0	0
Sum overføring til investeringsrekneskapen	3 778	0	-3 778	6 128

Øyremerka tilskot blir berre delvis budsjettert. Tilskot som ikkje er brukt ved årsskiftet, blir avsett til bundne fond. Når utgiftene påløper seinare år, blir avsette midlar brukt til finansiering. Netto rammer blir dermed ikkje påverka. Budsjettreglementet gir høve til å bruke av driftsrammene til investeringsformål. I 2019 er 3,8 mill. kroner brukt til å finansiere investeringar. Avsetjing og bruk av fond er omtalt i note 12.

7.3 Tap på krav i drifta

I driftsrekneskapen er det ført 307 000 kroner som tap på krav, mot 954 000 kroner året før. Krav tapsførast når det er konstatert tapt, eller når det etter ei vurdering anses overveiande sannsynleg at kravet ikkje vil bli betalt.

Note 8 Investeringsrekneskapen

8.1 Årets finansieringsbehov

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
I02 - Sentrale styringsorg./fellesutg.	27 248	29 538	2 290	29 011
I03 - Vidaregåande opplæring	117 612	139 260	21 648	145 450
I04 - Tannhelse	24 143	46 618	22 475	8 016
I07 - Samferdsel	1 604 359	1 632 990	28 631	741 790
I08 - Fagskolane i Møre og Romsdal	2 210	3 521	1 311	11 981
Investeringar i anleggsmidlar	1 775 573	1 851 927	76 354	936 248
Møre og Romsdal Såkornfond AS	832		-832	628
Utlån, forskoteringar	628	0	-628	550
KLP, innskotskapital	3 693	4 400	707	4 105
T-05/18 - Norsk Tindesenter Eiendom AS			0	2 100
T-68/17 - KKK Festival AS			0	300
T-18/19 - Utbyggingsselskap Operaen i Kristiansund		12 500	12 500	
T-14/19 - Evaluering 2018 - Kirkegata 1A AS		12 100	12 100	
T-14/19 - Evaluering 2018 - Spjelkavik Arena AS		7 500	7 500	
T-59/19 - Reduksjon Spjelkavik Arena AS		-7 500	-7 500	
T-39/19 - Helseinnovasjonssenteret	150	250	100	
T-105/169 - Møre og Romsdal Revisjon SA	700	700	0	
T-106/19 The North West AS	300	300	0	
Aksjekjøp og andelar	4 843	30 250	25 407	6 505
Reknes Hospitalfond, renter			0	

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
T-53/17 - Sal aksjar Romsdalsmuseet Eiendom AS			0	
T-72/17 - Sal aksjar Interoperabilitetstjenester AS			0	
Ubrukt tilskot Fagskolane				
Avsett til bundne investeringsfond	26 397			13 821
T-57/18 - Sal av aksjar				89
T-60/19 - Avvikling Spjelkavik Arena AS	1			
Avsetjingar	26 398	0	0	13 910
Årets finansieringsbehov	1 807 646	1 882 177	100 929	957 291

8.2 Investeringar i anleggsmidlar

Investeringsrekneskapen viser 1,8 mrd. kroner i brutto utgifter til anleggsmidlar, det er 76, mill. kroner mindre enn budsjettet. 90 prosent av investeringsutgiftene gjeld samferdsel. Det er brukt 596,6 mill. kroner til fylkesvegar, 27,8 mill. til rassikring og 1,2 mill. på Nordøyvegen. Investeringar i skolebygg utgjør 117,6 mill. kroner, det er 21,6 mill. kroner mindre enn budsjettet.

Sjå rekneskapskjema 2B for nærmare spesifikasjon av investeringar i anleggsmidlar.

(Tal i heile 1 000 000)

Nordøyvegen	Kostnads- ramme	Rekneskap 2013-2018	Rekneskap 2019
Investeringsutgifter	5 049	258	1 151 122

Kostnadsramme: I 2018-kroner (P50-verdi pluss 10 prosent usikkerheit).

Nordøyvegen vart oppretta i rekneskapen som eige prosjekt i 2013. Fylkestinget vedtok i sak T-78/16 å realisere prosjektet, og endelig finansiering blei vedteke i desember 2018 (sak T-58/18). Estimert totalt låneopptak til finansiering av Nordøyvegen er på 3 197 mill. kroner. Prosjektet er antatt ferdigstillt i midten av 2022. Budsjettavvik og behov for rebudsjettering av investeringsmidlar blir vurdert i saka om rekneskap med resultatvurdering til fylkestinget.

Aksjar og andelar i selskap som fylkeskommunen har ei spesiell interesse av å engasjere seg i er klassifisert som anleggsmidlar. Fylkeskommunen sine finansielle anleggsmidlar er vist i note 10. Utanom pålagt innskotskapital i KLP er det investert i aksjar i tre selskap for til saman 1,2 mill. kroner.

8.3 Avsetjingar

Sal av aksjar for 0,001 mill. kroner er sett av til investeringsfond. Dette gjeld oppgjør ved avvikling av Spjelkavik Arena AS.

8.4 Finansiering av investeringsutgifter

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
A1 Bruk av lån	933 003	974 856	41 853	539 028 1)
Sal fast eigedom			0	
Sal utstyr	155	0	-155	20
Sal aksjar og andelar	1	0	-1	89
T-28/15 Innskot Åknes Tafjord Beredskap IKS			0	
T-53/17 Romsdalsmuseet Eiendom AS			0	

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
T-72/17 Interoperabilitetstenester			0	
A2 Inntekter frå sal av anleggsmidlar	156	0	-156	109
A3 Kompensasjon for meirverdiavgift	321 914	341 497	19 583	163 541 2)
A4 Tilskot til investeringar	79 302	0	-79 302	14 807
Avdrag på utlån	0	0	0	0
Statstilskot/ref. til fylkesvegar	25 928	70 300	44 372	208 182
Kommunetilskot til fylkesvegar	311 716	312 000	284	0
Bompengeinntekter Nordøyvegen	121 574	151 374	29 800	48
A5 Mottatte avdrag på utlån og ref.	459 218	533 674	74 456	208 230
Renter Såkornfondet	832	0	-832	628
Renter Reknes Hospitalfond	30	0	-30	0
Ymse inntekter fylkesvegar	3 099	0	-3 099	1 048
A6 Andre inntekter	3 961	0	-3 961	1 676
A Ekstern finansiering:	1 797 554	1 850 027	52 473	927 391
Frå fellesinntekter, Skjema 1A	0	0	0	11 400 3)
Frå rammeområda, Skjema 1B	3 778	0	-3 778	6 127 4)
B1 Overført frå driftsrekneskapen	3 778	0	-3 778	17 527
B21 Bundne investeringsfond	0	0	0	3 029
T-63/17 - KLP kapitalinnskudd	3 693	4 400	707	4 105
T-67/17 - Kr.sund K.K. Kulturfestival AS			0	300
T-7/18 - Kirkegata 1A - oppkapitalisering			0	
U-5/18 - Norsk Tindesenter Eiendom AS			0	2 100
T-57/18 - Rassikringsmidler			0	
T-18/19 - Utbyggingsselskap Operaen i Kristiansund		12 500		
T-14/19 - Evaluering 2018 - Kirkegata 1A AS		12 100		
T-14/19 - Evaluering 2018 - Spjelkavik Arena AS		7 500		
T-14/19 -		1 900		
T-59/19 - Reduksjon Spjelkavik Arena AS		-7 500		
T-39/19 - Helseinnovasjonssenteret	150	250		
T-105/169 - Møre og Romsdal Revisjon SA	700	700		
T-106/19 The North West AS	300	300		
B22 Ubundne investeringsfond	4 842	32 150	707	6 505
B23 Disposisjonsfond	0	0	0	0
B24 Bundne fond rammeområda	1 471	0	-1 471	2 839
B2 Bruk tidlegare års avsetjingar	6 313	32 150	25 837	12 373
B Intern finansiering:	10 091	32 150	22 059	29 900
Sum finansiering	1 807 645	1 882 177	74 532	957 291

Investeringsbudsjettet er sett opp med felles finansiering. Det betyr at utanom øymerka tilskot, bundne fond og bruk av driftsrammer, er investeringsavgiftene finansiert samla.

1) Det er brukt 933,0 mill. kroner av lånemidlar til å finansiere investeringar i anleggsmidlar. Behaldninga av ubrukte lån er redusert frå 100,4 mill. kroner i 2018 til 69,4 mill. kroner ved utgangen av 2019. Lånegjelda er omtalt i note 13.

2) I budsjettet var det rekna med at mva-kompensasjon ville utgjere 18,4 prosent av brutto investeringar i anleggsmidlar. Mottatt kompensasjon utgjør 18,1 prosent av utgiftene, og det er 19,5 mill. kroner mindre enn føresettt i budsjettet.

3) Budsjettert rentekompensasjon til vegtiltak, 11,4 mill. kroner, er overført frå driftsrekneskapen til delfinansiering av investeringsutgifter på Nordøyvegen.

4) Det er brukt 3,8 mill. kroner av driftsrammene til å finansiere utgifter ført i investeringsrekneskapen.

Note 9 Varige driftsmidler

(Tal i heile 1 000)

	BYGG 40/50 år	VEGER 40 år	MASKINER 10 år	UTSTYR 5 år	SUM
Anskaffelseskost	3 315 107	7 235 591	299 603	121 047	10 971 348
Akkumulerte avskrivningar	-827 661	-1 802 016	-110 640	-78 691	-2 819 008
Akkumulerte nedskrivningar		-32 053	-487		-32 540
Bokført verdi 01.01.19	2 487 446	5 401 522	188 476	42 356	8 119 800
Tilgang i rekneskapsåret	127 788	1 596 671	37 527	13 586	1 775 572
Avgang i rekneskapsåret					0
Avskrivningar i rekneskapsåret	-83 560	-177 792	-28 217	-14 856	-304 426
Nedskrivning	-874	-3 257	0	0	-4 131
Saldo 31.12.2019	2 530 800	6 817 144	197 786	41 086	9 586 815

Kjøp av utstyr til kostpris over 100 000 kroner og som har ei økonomisk levetid på minst 3 år blir ført i investeringsrekneskapen og aktivert. Anleggsmidlar blir avskrivne med like store årlege beløp over levetida. Avskrivningar blir rapportert i KOSTRA, men inngår ikkje i netto driftsresultat.

Løn til egne tilsette

Løn til egne tilsette er belasta investeringsprosjekt og aktivert med 5,0 mill. kroner (5,0 mill. kroner i 2018). Statens Vegvesen har belasta investeringar i fylkesvegar med 67,7 mill. kroner i kalkulatorisk løn (60,7 mill. kroner i 2018).

Byggjelånsrenter

For eit prosjekt (Nordøyvegprosjektet) er det aktivert byggjelånsrenter med 4,7 mill kroner i 2019. Øvrige investeringar er ikkje belasta med byggjelånsrenter. Det visast til rekneskapsprinsippa.

Nedskrivningar

Det er i 2019 gjort ei nedskrivning på 3,3 mill (32,0 mill i 2018) av aktiverte planleggingskostnadar knytta til fylkesvegar for prosjekt som ikkje har finansiering i inneverande økonomiplanperiode og kor det er usikkerheit om eller når desse prosjekta vil starte opp.

Vederlagsfri overtaking av vegprosjekt

I forbindelse med vederlagsfri overtaking av to vegprosjekt forskotert og utført av andre er det i 2019 utgiftsført i investeringsrekneskapen og aktivert følgjande investeringar:

FV 135, omlegging ifm utbygging Ålesund Lufthavn	26 464
Gang- og sykkelveg Giskemo - Amdam, Ørskog	26 272
Totalt	52 736

Tilsvarande beløp er tilsaman ført som inntekt under "Overføringar" og "Kompensasjon for meirverdiavgift" i investeringsrekneskapan.

Note 10 Finansielle anleggsmidlar

Aksjar og andelar som er bestemt til varig eige og er næringspolitisk eller samfunnsmessig motivert samt utlån med løpetid utover eitt år, blir klassifisert som anleggsmidlar.

(Tal i heile 1 000)

Finansielle anleggsmidlar	2019	2018	Endring
Aksjar og andelar	120 757	115 944	4 813
Utlån	54 890	54 058	832
Sum finansielle anleggsmidlar	175 647	170 002	5 645

Aksjar og andelar

(Tal i heile 1 000)

Org.nr.	Selskap	Total aksje- kapital	MRFK sin eigardel i %	Opprinneleg kostpris	Bokført verdi 2019
Heileigde aksjeselskapselskap					
917 623 716	AS Kirkegaten 1 A	68	100 %	15 897	15 897
996 345 084	Møre og Romsdal Utvikling AS	100	100 %	107	107
889 280 662	Ocean Industry School AS	100	100 %	100	100
981 320 018	Trafikkterminalen i Kristiansund AS	200	100 %	10 756	10 756
IKS fylkeskommunen er medeigar i:					
989 633 902	GassROR IKS	1 200	11 %	200	200
917 802 149	Møre og Romsdal Revisjon IKS	2 767	30 %	840	840
893 276 882	Åknes/Tafjord Beredskap IKS	5 513	11 %	298	298
982 330 459	Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal IKS	0	21 %	0	0
998 283 914	Vigo IKS	0	5 %	0	0
Øvrige aksjar og andelar:					
938 708 606	KLP Eigenkapitalinnskott			47 783	47 783 1)
991 498 281	Akvainvest Møre og Romsdal AS	8 510	1 %	104	104
930 569 046	AS Regionteateret i Møre og Romsdal	600	44 %	264	264
919 635 657	Astero AS	1 195	31 %	370	370
953 633 930	Atlantehavstunnelen AS	9 639	21 %	2 050	2 050
968 018 590	Braatthallen AS	100	30 %	30	30

Org.nr.	Selskap	Total aksje- kapital	MRFK sin eigardel i %	Opprinneleg kostpris	Bokført verdi 2019
818 299 982	Brisk Kompetansesenter AS	480	31 %	150	150
986 606 890	Bølgen Invest AS	15 926	4 %	4 500	1 900
820 693 922	Festspillene i Kristiansund AS	1 200	25 %	300	300
966 091 118	Fjord Norge AS	4 150	9 %	370	370
983 825 281	Fosnaporten AS	200	10 %	20	20
923 994 149	Furene AS	283	11 %	30	30
930 591 114	Fylkeshuset AS	100	51 %	51	51
915 726 879	Geitbåt Eiendom AS	15 000	41 %	6 200	0
996 199 665	Halsafjordsambandet AS	2 019	12 %	263	0
939 743 863	Hareid Fastlandssamband AS	7 587	4 %	300	0
923 766 553	Helseinnovasjonssenteret AS	600	25 %	150	150
991 237 313	Høgskolesenteret i Kristiansund AS	110	18 %	22	22
977 237 432	Imarfinans AS	102	13 %	13	13
986 399 445	Innovasjon Norge - innskuddskapital	19 600	3 %	505	505
866 818 452	Kommunekraft AS	320	0 %	1	1
886 281 692	Langfjordforbindelsen AS	10 714	22 %	2 331	0
985 615 462	Molde Lufthavnutvikling AS	18 590	1 %	240	240
961 721 652	Muritunet AS	14 343	22 %	3 200	3 200
913 581 628	Møbelkraft AS	5 262	38 %	2 000	0
923 746 552	Møre og Romsdal Revisjon SA	3 993	18 %	700	700
942 390 742	Møreaksen AS	7 403	20 %	1 500	0
991 436 502	Møreforskning AS	500	36 %	200	200
996 153 185	Nasjonalt Vindenergisenter Smøla AS	1 500	33 %	500	500
989 685 414	Nordic Light Event AS	2 000	36 %	1 650	1 290
967 715 328	Norsk Fjordsenter AS	3 840	41 %	5 700	2 390
992 524 685	Norsk Tindesenter Eiendom AS	25 000	32 %	10 100	10 100
963 886 705	Operaen i Kristiansund AS	1 410	29 %	820	820
981 036 093	Protomore Kunnskapspark AS	14 104	5 %	700	700
976 778 200	Riss Testlab AS	710	28 %	200	200
996 605 949	Rovdefjordsambandet AS	2 270	5 %	250	250
989 736 027	Runde Miljøbygg AS	5 500	26 %	3 900	3 225
987 410 752	Runde Miljøsender AS	500	40 %	800	800
887 493 952	Samspleis AS	3 550	14 %	500	500
919 763 159	Svorka Energi AS	1 300	25 %	325	325
919 549 904	The North West AS	3 028	17 %	1 300	1 300
916 176 678	Tingvoll Økopark Eiendom AS	17 400	43 %	7 500	7 500
979 615 361	Tjeldbergodden Utvikling AS	2 209	4 %	500	500
991 323 848	Trollheim AS	1 060	38 %	100	100
918 337 679	Varde AS	1 370	20 %	270	270
935 162 718	Vegamot AS	3 150	33 %	1 050	1 050

Org.nr.	Selskap	Total aksje- kapital	MRFK sin eigardel i %	Opprinneleg kostpris	Bokført verdi 2019
981 575 679	ÅKP AS (tidl. Ålesund Kunnskapsark AS)	8 350	2 %	200	200
912 190 641	ÅKP Blue Innovation Arena AS	1 040	19 %	2 000	2 000
	Diverse andelar			87	87
	Sum aksjar og andelar			140 296	120 757

1) Eigenkapitalinnskot KLP i 2019: 3,7 mill. kroner.

Kommentarar:

Jamfør sak T66/17 går fylkeskommunen pr. 1.1.19 ut av sitt eigarskap i Tannhelsetjenestens Kompetansesenter Midt-Norge IKS. Det har ikkje vært skutt inn andelskapital, kun tilskotskapital som er belasta rekneskapen løpande. Det er såleis ikkje noen vinst eller tap ved utmeldinga.

Spjelkavik Arena AS blei avvikla i 2019. Oppgjør er utbetalt til fylkeskommunen i 2019.

Der hvor bokført verdi avviker frå opprinneleg kostpris er det gjort ei nedskrivning av verdien som følgje av verdinedgang som ikkje er forventta å være forbigåande.

Det visast for øvrig til note 8. om kjøp og sal av aksjar og andelar i året.

Utlån

(Tal i heile 1 000)

Org.nr.	Selskap/formål	2019	2018	Tilbakebet.
971 032 081	Statens Vegvesen - E39 Kvisvegen	6 247	6 247	2020
919 763 159	Svorka Energi AS - ansv. lån	10 000	10 000	2053
991 173 110	Møre og Romsdal Såkornfond AS	38 643	37 811	2022
	Sum utlån per 31.12	54 890	54 058	

Optente renter av utlån til Møre og Romsdal Såkornfond AS, 0,8 mill. kroner er i samsvar med inngått avtale lagt til hovudstolen og ført som utlån.

Note 11 Finansielle omløpsmidlar

Finansielt motiverte investeringar i verdipapir blir ført som omløpsmidlar.

(Tal i heile 1 000)

Aktivklasse	Marknads- verdi	Bokf. Verdi 2019	Årets res.førte verdiendr.	Anskaff. kost
Pengemarknadsfond	208 483	208 483	2 975	196 722
Aksjar	36 097	36 097	5 888	20 660
Obligasjonar	17 270	17 270	-210	17 389
Sum	261 850	261 850	8 653	234 771

Marknadsbaserte verdipapir (m.a. sertifikat, obligasjonar og aksjar) er klassifisert som omløpsmiddel og vurdert til verkeleg verdi. Verkeleg verdi er fastsatt til marknadsverdi pr. 31.12 i rekneskapsåret.

Note 12 Eigenkapital

12.1 Eigenkapitalkonti

(Tal i heile 1 000)

	Saldo 01.01.2019	Avsett	Brukt i drift	Bruk i inv.	Saldo 31.12.2019
Mindreforbruk i driftsrekneskapen	39 735	251 021	39 735		251 021
Disposisjonsfond	432 909	117 437	42 106		508 240
Bundne driftsfond	141 627	233 427	210 310	1 471	163 273
Ubundne investeringsfond	230 221	1		4 843	225 378
Bundne investeringsfond	31 129	26 397			57 526
Fond	835 886	377 261	252 416	6 314	954 418
Endringar i rekneskapsprinsipp (drift)	-40 947				-40 947
Endringar i rekneskapsprinsipp (inv.)	-58 585				-58 585
Kapitalkonto	2 872 598	2 248 979	1 360 570		3 761 007
Sum	3 648 687	2 877 262	1 652 721	6 314	4 866 913

12.2 Disposisjonsfond - avsett og brukt i året

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
Regnskapsskjema 1A/2A:				
Netto avsett i driftsrekneskapen	117 437	117 437	0	115 490
Brukt i investeringsrekneskapen			0	
Brukt i driftsrekneskapen	-42 106	-42 106	0	-540
Regnskapsskjema 1B:				0
D05 Vidaregåande opplæring			0	
D10 Kulturtenester			0	
D11 Regional og næring			0	-435
Sum avsett/bruk disposisjonsfond	75 331	75 331	0	114 515

12.3 Disposisjonsfond etter formål

(Tal i heile 1 000)

	2019	2018	Endring 2018-2019	2017
Felles - Infrastrukturfond	180 325	180 325	0	180 325
Felles - Driftsdel Kapitalfond	37 932	37 932	0	37 932
Felles - Felles disposisjonsfond	250 708	170 569	80 139	90 006
Felles - Avsetning Nordøyvegen	0	0	0	0
Felles - Skadefond	9 700	9 700	0	9 696
Felles - Havbruksfond	29 575	34 383	-4 808	0
D10 - Kulturfond		0	0	0
D11 - Interne løyvingar av tiltaksfondet		0	0	435

	2019	2018	Endring 2018-2019	2017
D11 - Luftfartsstrategi		0	0	0
Sum disposisjonsfond	508 240	432 909	75 331	318 394

12.4 Bundne driftsfond - avsett og brukt i året

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
Regnskapsskjema 1A/2A:				
Netto avsett i driftsrekneskapen				0
Regnskapsskjema 1B:				
D03 Stabsfunksjonar				
Netto avsett i driftsrekneskapen	-633			1 233
D05 Vidaregåande opplæring				
Netto avsett i driftsrekneskapen	11 229	490	-10 739	13 560
Bruk i investeringsrekneskapen	-1 471		1 471	-1 969
D06 Fagskolane i Møre og Romsdal				
Netto avsett i driftsrekneskapen	759	0	-759	1 703
Bruk i investeringsrekneskapen	0	0	0	-870
D09 Tannhelsetenester				
Netto avsett i driftsrekneskapen		2 613		
D10 Kulturtenester				
Netto avsett i driftsrekneskapen	2 708	4 375	1 667	4 254
D11 Regional- og næringsutvikling				
Netto avsett i driftsrekneskapen	9 265		-9 265	1 477
D12 Samferdselstenester				
Netto avsett i driftsrekneskapen	-2 824		2 824	5 321
Netto avsetjing/bruk bundne driftsfond	21 646	4 865	-14 801	24 709

Bundne driftsfond består i all hovedsak av øymerka statstilskot til ymse formål.

12.5 Investeringsfond

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
Bundne investeringsfond:				
Inngående balanse 1.1	31 129			20 337
Avsetjingar	26 397	0	-26 397	13 821
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	-3 029
Utgående balanse 31.12	57 526			31 129

Ubundne investeringsfond:

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
Inngående balanse 1.1	230 221			236 637
Avsetjingar	1	0	-1	89
Bruk ubundne investeringsfond	-4 844	-32 150	-27 306	-6 505
Utgående balanse 31.12	225 378			230 221

12.6 Finansfondet (sal kraftaksjar)

(Tal i heile 1 000)

	2019	2019	Endring 2017-2018	2017
Bank	22 879	25 302	-2 423	36 140
Pengemarknadsfond	73 504	70 954	2 550	69 579
Obligasjonsfond	17 270	16 103	1 167	13 522
Aksjefond	36 097	30 379	5 718	31 801
Sum plassering 1)	149 750	142 738	7 012	151 042
Driftsdel	37 932	37 932	0	37 932
UB Investeringsdel	105 471	105 471	0	105 471
Sum kapitalfond 1)	143 403	143 403	0	143 403

1) Differansen mellom fondet og plasserte midlar i 2018, 6,3 mill. kroner, blir korrigert i 2020.

12.7 Prinsippendringar som påverkar arbeidskapitalen

(Tal i heile 1 000)

	2019	2018	2017
Rest feriepengar 1992	58 585	58 585	58 585
Investeringsdel	58 585	58 585	58 585
Varelagre (sjukehus, apotek)	25 086	25 086	25 086
Renter påløpt 2000, betalt i 2001	20 661	20 661	20 661
Mva-kompensasjon for 1999	-12 845	-12 845	-12 845
Lærlingetilskot hausten 2001	8 045	8 045	8 045
Driftsdel	40 947	40 947	40 947

12.8 Kapitalkonto

Saldo på kapitalkonto viser kor stor del av anleggsmidla som ikkje er finansiert med gjeld.

(Tal i heile 1 000)

	Saldo 31.12.19	Saldo 31.12.18	Endring 2017-2018
Sum anleggsmidla	12 813 332	11 138 540	1 674 792
- Pensjonsforplikting	3 360 423	3 294 419	66 004
- Langsiktig gjeld	5 761 339	5 071 962	689 377
+ Ubrukte lån	69 436	100 439	- 31 003

	Saldo 31.12.19	Saldo 31.12.18	Endring 2017-2018
=Kapitalkonto	3 761 006	2 872 598	888 408

(Tal i heile 1 000)

		1.1.19 IB Kapitalkonto	2 872 598
Debetpostar i året:		Kreditpostar i året:	
Av- og nedskrivning av fast eigedom og anlegg	265 484	Aktivering av fast eigedom og anlegg	1 724 460
Av- og nedskrivning av utstyr, maskinar og transportmidlar	43 074	Aktivering av utstyr, maskinar og transportmidlar	51 113
Sal av utstyr, maskinar og transportmidlar	0		
Avgang aksjar og andelar	30	Kjøp av aksjar og andelar	1 150
Nedskrivning av aksjar og andelar	0		
Avdrag på utlån	0	Aktivering eigenkapitalinnkot pensjonskasse	3 693
Bruk av midlar frå eksterne lån	933 003	Utlån	832
Auka pensjonforpliktingar	82 064	Avdrag på eksterne lån	212 624
		Auke pensjonsmidlar	202 131
		Arbeidsgjevaravgift av netto reduksjon pensjonsforpliktingar	16 060
Sum debet	1 323 655	Sum kredit	2 212 064
		31.12.19 UB Kapitalkonto	3 761 006

Note 13 Langsiktig lånegjeld, avdrag og renter på lån

13.1 Tilgang og bruk av lånemidlar

(Tal i heile 1 000)

	2019	2018	2017	2016
Danske Bank - sertifikatlån				
Den Norske Bank - sertifikatlån	242 000			
Sparebank 1 - sertifikatlån		250 000		
KBN Kommunalbanken	660 000	462 085	401 100	
KLP Kommunekreditt AS - serielån		-147 085	109 400	578 000
Fræna kommune - vegforskotering		-10 703		0
Herøy kommune - vegforskotering		-18 800		18 800
Sula kommune			21 700	
Aure kommune		16 570		
Sum Tilgang	902 000	552 067	532 200	596 800
Inntektsført i investeringsrekneskapan	933 003	539 028	469 631	635 012
Tilbakebetalte vegforskoteringar (refinansiert)				
Sum Bruk	933 003	539 028	469 631	635 012
Endring ubrukte lån	-31 003	13 039	62 569	-38 212

I 2019 er det tatt opp tre nye lån i Kommunalbanken og eit sertifikatlån i Den Norske Bank. I tillegg er det refinansiert eit lån i Kommunalbanken. Lån som ikkje er brukt er ført på memoriakonto med saldo 69,1 mill. kroner per 31.12.2019, ei nedgang på 31 mill frå 2018.

13.2 Endring i lånegjeld

(Tal i heile 1 000)

	2019	2018	2017	2016
Lånegjeld 01.01	5 071 962	4 731 759	4 395 746	3 981 258
Nye lån ekskl. forskoteringar	902 000	565 000	510 500	578 000
Nye forskoteringar	0	16 570	21 700	18 800
Tilbakebetalte forskoteringar (refinans.)	0	-29 503		
Tilbakebetalte forskoteringar avdrag drift)	-23 050	-21 390	-21 150	-20 900
Betalte avdrag på innlån (driftsrekneskapen)	-189 574	-190 474	-175 037	-161 412
Lånegjeld 31.12	5 761 339	5 071 962	4 731 759	4 395 746
Årets rentekostnad	111 381	97 266	93 480	92 151
	Endring 2018-2019		Endring 2017-2018	
Endring i lånegjeld	689 377	14,6 %	340 203	7,7 %
Betalte avdrag på lån (eks. forskoteringar)	-900	-0,5 %	15 437	8,8 %
Årets rentekostnad	14 115	14,5 %	3 786	4,1 %

Per 31.12.19 var lånegjelda 5 761,3 mill. kroner, det er ein auke på 689,4 mill. kroner frå året før. I perioden 01.01.16 - 31.12.19 auka lånegjelda med 1 365,6 mill. kroner, ei auke på 31,1%. Betalte avdrag på gjeld utanom forskoteringar gjekk ned frå 190,5 mill. kroner i 2018 til 189,6 mill. kroner i 2019. Tilbakebetaling av forskoteringar til Imarfinans AS og Atlanterhavstunnelen AS er ført som avdrag. Påløpte netto renter på lånegjeld var i 2018 111,4 mill. kroner, det er ei vekst på 14,5% frå året før.

13.3 Lånegjeld fordelt på kreditorar

(Tal i heile 1 000)

	2019	Andel	2018	Andel
Kommunalbanken AS	2 772 825	48,1 %	2 091 004	41,2 %
Kommunal Landspensjonskasse	1 228 987	21,3 %	1 396 939	27,5 %
KLP Kommunekreditt AS	448 597	7,8 %	476 439	9,4 %
Sum Bank/kredittinstitusjonar	4 450 409	77,2 %	3 964 382	78,2 %
Sparebank 1 SMN	510 000	8,9 %	685 000	13,5 %
Den Norske Bank	688 500	12,0 %	287 100	5,7 %
Sum Sertifikatlån	1 198 500	20,8 %	972 100	19,2 %
Sum Vegforskoteringar, sjå note 13.6	112 430	2,0 %	135 480	2,7 %
Sum Lånegjeld per 31.12.	5 761 339	100,0 %	5 071 962	100,0 %

Sertifikatlån forfell i løpet av året men skal reknast som langsiktig gjeld. I 2020 må fylkeskommunen ut i lånemarknaden å refinansiere ca 1,2 mrd. kroner. I tillegg er det budsjettert med 1,7 mrd. kroner i nye lån, slik at fylkeskommunen må ut i lånemarknaden med i alt 2,9 mrd. kroner.

13.4 Renter

(Tal i heile 1 000)

Rentebinding	2019	Andel	2018	Andel
Rentefrie lån (forskoteringar)	112 430	2,0 %	135 480	2,7 %
Mindre enn 1 år	3 548 473	61,6 %	3 283 935	64,7 %
2 - 3 år	466 832	8,1 %	325 600	6,4 %
4 - 5 år	102 107	1,8 %	317 176	6,3 %
6 - 8 år	924 223	16,0 %	512 305	10,1 %
Over 8 år	607 273	10,5 %	497 466	9,8 %
	5 761 339	100,0 %	5 071 962	100,0 %

Det blir ikkje betalt renter på vegforskoteringar. Gjennomsnittleg vekta rentesats per 31.12.19 er 2,38% mot 2,12% året før. Gjennomsnittleg vekta renteløpetid per 31.12.19 er 2,56 år mot 2,3 året før. Per 31.12.19 var det ikkje inngått rentebytteavtaler.

(Tal i heile 1 000)

Rentekompensasjon	Ber.grl. 01.01.2019	Ber.grl. 31.12.2019	Årets rentekomp.
Investeringar i skolebygg	230 687	205 367	2 631
Investeringar i fylkesvegar	1 110 700	1 067 000	16 636

Staten kompenserer ein del av renteutgiftene knytt til nybygg og utbetring av skolebygg og investeringar i fylkesvegar. Tilskotta er basert på låneramme og rentesats fastsett av staten.

13.5 Minste lovlege avdrag

Kommunelova har krav om kor mykje avdrag på langsiktig gjeld som minst skal betalast i året. Reglane bygger på eit prinsipp om at det skal vere samanheng mellom levetida på eigedelar av varig verdi og gjennomsnittleg avdragstid på lånegjelda. I dag kan både vektingsmodellen (regnearkmodellen) og ein enklare metode nyttast. I NOU 2016:4 Ny kommunelov er det foreslått at vektingsmodellen ikkje lenger kan nyttast.

(Tal i heile 1 000)

	2019	2018	2017	2016
Varige driftsmidlar per 1.1	8 119 800	7 493 890	7 072 501	6 436 107
Lånegjeld (LG) 1.1.	5 071 962	4 731 759	4 395 746	3 981 258
LG i % av varige driftsmidlar	62,5 %	63,1 %	62,2 %	61,9 %
Avskrivningar i året	304 426	278 866	255 752	232 277
Betalt avdrag i året	212 624	211 864	196 186	182 312
av dette tilbakebetalte forskoteringar	23 050	21 390	21 150	20 900
Vekta restlevetid, ("forenkla metode")	27	27	28	28
Minste avdrag	190 157	176 080	158 957	143 682

13.6 Forskoteringer fylkesvegar

(Tal i heile 1 000)

Forskottert av	FT-vedtak	Vedtatt forskot.	Gjeld per 31.12.2019	Rest forskot.	Planlagt tilbakebet.

Forskottert av	FT-vedtak	Vedtatt forskot.	Gjeld per 31.12.2019	Rest forskot.	Planlagt tilbakebet.
Imarfinans AS, vegreform 2010			52 390		2022
Atlanterhavstunnelen AS, vegreform 2010			21 770		2024
Ørskog kommune, Fv 650 Amdam-Giskemo	T-17/13	21 000		21 000	2023
Sula kommune, Fv 61 Furneskrysset	T-14/16	21 700	21 700		2023
Haram kommune, Fv 659 Miljøgate Brattvåg	T-19/16	5 500		5 500	
Aure kommune, Fv 680, Kjørsvikbugen	T-49/17	15 000	16 570	-1 570	2022
		63 200	112 430	26 500	

Ifølge retningslinjer for forskotering av fylkesvegar vedtatt av fylkestinget i sak T-32/10, skal forskoteringar refunderast utan kompensasjon for prisstigning og renter.

Note 14 Garantiansvar

Fylkeskommunen kan gi garantiar med heimel i Kommunelova § 51 og forskrift om kommunale og fylkeskommunale garantiar fastsett av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Selskap med garantiansvar blir vurdert i årleg melding til fylkestinget om oppfølging av fylkeskommunen sine interesser i selskap og føretak. I meldinga for 2018, sak T-60/19, er det lagt til grunn at selskapa kan betene gjelda.

Fylkeskommunen har i løpet av rekneskapsåret ikkje fått krav om å innfri garantiar eller dekke tap.

(Tal i heile 1 000)

Låntakar	Långjevar	Garantiplikt 31.12.2018	Garanti går ut
Imarfinans AS	Kommunalbanken	40 344	2022
Atlanterhavstunnelen AS	KLP Kreditt AS	201 751	2027
Samspleis	KLP	36 005	2032
Trollheim Vekst AS	KLP Kreditt AS	33	2020
AS Regionteatret i Møre og Romsdal	Kommunalbanken	30 865	2051
AS Regionteatret i Møre og Romsdal	Kommunalbanken	14 612	2027
Eksportvegen AS (Tresfjordbrua)	Kommunalbanken	542 000	2030
Muritunet AS	Kommunalbanken	8 993	2042
Muritunet AS	Kommunalbanken	4 205	2042
Stift. Molde Intern. Jazzfestival	Kommunalbanken	11 460	2050
Stift. Molde Intern. Jazzfestival	Kommunalbanken	5 459	2027
Stift. Romsdalsmuseet	Kommunalbanken	36 555	2042
Norsk Tindesenter Eiendom AS	Kommunalbanken	9 286	2045
Tingvoll Økopark Eiendom AS	Kommunalbanken	2 196	2040

Låntakar	Långjevar	Garantiplikt 31.12.2018	Garanti går ut
Sum garantiansvar		943 764	

Fylkestinget vedtok i sak T- 89/16 å stille sjølvskyldnargaranti på samla 525 mill. kroner for lån som bompengeselskapet tar opp til finansiering av Nordøyvegen. Garantien gjeld frå første opptrekk og gjennom innkrevjingsperioden på 20 år. Fylkestinget vedtok i sak T- 81/19 å stille sjølvskyldnargaranti på 720 mill kroner, med tillegg av 10% av til ei kvar tid gjeldande hovudstol til dekking av renter og omkostningar, samla 800 mill. for lån som bompengeselskapet tar opp til finansiering av Nordøyvegen. Garantien gjeld frå første opptrekk og gjennom innkrevjingsperioden på 25 år. Dette vedtaket erstattar tidlegare vedtak i T-89/16 om ein selvskyldnarkausjon på 525 mill.

I forbindelse med skifte av juridisk eining frå Eksportvegen AS til Vegamot AS har fylkestinget i sak T - 104/19 vedteke å stille sjølvskyldnargaranti begrensa oppad til 545 mill med tillegg av inntil 10 % av til ein kvar tid gjeldande hovudstol til dekking av påløpte renter og omkostningar, samla 600 mill. kroner.

Fylkestinget vedtok i sak T-16/18 å stille sjølvskyldnargaranti på samla 1 190 mill. kroner for lån som bompengeselskapet tar opp til finansiering av ny E39 Lønset - Hjelset. Garantien gjeld frå første opptrekk og gjennom innkrevjingsperioden på 15 år.

I tillegg til dei ovanståande garantiar har Møre og Romsdal fylkeskommune stilt garantiar for rentebytteavtalar knytta til hovudstol for enkelte av låna.

Note 15 Leigeavtalar

(Tal i heile 1 000)

Rest leigetid per 31.12.2019	Under 3 år	3 - 5 år	5 - 10 år	Over 10 år	Sum
Utdanningsformål	18 674	936	5 767	5 769	31 146
Tannklinikkar	3 886	4 668	608	4 826	13 988
Sum årleg leige	22 560	5 604	6 375	10 595	45 134

Fylkeskommunen har løpande avtale med Fylkeshuset AS om leige av administrasjonslokale. Årleg leigekostnad er for tida 18,2 millioner kroner.

Note 16 Ikkje rekneskapsførte forpliktingar

Fylkestinget har vedteken å gi årlige driftstilskot til å dekke renter og avdrag til andres investeringar.

(Tal i heile 1 000)

	Sak	Avtale	Oppr. lånegjeld	Rest per 31.12.2018	Rest per 31.12.2017
Teateret Vårt AS (Plassen)	T-sak 13/09	13.09.2018	21 840	14 612	16 085
Moldejazz (Plassen)	T-sak 13/09	13.03.2018	8 160	5 459	6 010
Stiftelsen Romsdalsmuseet	T-sak 43/13	17.12.2013	48 500	34 621	35 767
Forplikting (noverdi)			78 500	54 692	57 862

I sak T-13/09 er det gjort vedtak om å dekke renter og avdrag over 15 år (fram til 2025) på eit lån på totalt 30 mill, knytt til finansiering av kulturhuset Plassen for Teatret Vårt AS og Stiftelsen Molde International Jazz Festival. Skriftelege avtaler om dei ekstraordinære driftstilskota vart utarbeida og signert i 2018. Tilskotet er begrensa oppad til 2,89 mill. kroner pr. år. Det er betalt ut forskot på tilskot og resterande tilskot utgjer inntil 17,34 mill. kroner.

Det er inngått avtale med Stiftelsen Romsdalsmuseet om årleg tilskot i 30 år (fram til 2042) som skal dekke renter og avdrag på eit lån på 48,5 mill. kroner. Resterande forpliktelse utgjer avdrag på 34,621 mill. kroner, med tillegg av faktiske rentekostnadar fram til lånet er nedbetalt.

Note 17 Årsverk/tilsette

	2019	2018	2017	2016	Endring 2018-2019
Tal på årsverk totalt	2 203	2 252	2 272	2 241	-49
Kvinner	1 487	1 514	1 506	1 470	-27
Menn	958	1 002	1 036	1 046	-44
Tal på tilsette totalt	2 445	2 516	2 542	2 516	-71
Tal på årsverk, delstillinger	473	489	504	517	-16
Kvinner	516	538	559	564	-22
Menn	199	215	215	227	-16
Tal på tilsette i delstillinger	715	753	774	791	-38
Tal på kvinner i leiande stillingar	3	3	2	2	0
Tal på menn i leiande stillingar	5	5	6	7	0
Andel tilsette kvinner	60,8 %	60,2 %	59,2 %	58,4 %	38,0 %
Andel kvinner i deltidsstillingar	72,2 %	71,4 %	72,2 %	71,3 %	57,9 %
Andel kvinner i leiande stillingar	37,5 %	37,5 %	25,0 %	22,2 %	0,0 %

Som leiande stillingar er her rekna fylkesrådmann, assisterande fylkesrådmann, kontrollsjef og leiarane for tenesteområda samferdsel, utdanning, regional og næring, kultur og tannhelse.

Note 18 Spesifikasjon av driftspostar

(Tal i heile 1 000)

	Rekneskap 2019	Budsjett 2019	Avvik (B - R)	Rekneskap 2018
Andre sals- og leigeinntekter:				
Inntekter kantine, kost mv vidaregåande skole	27 022	25 808	1 214	25 131
Inntekter elevarbeid mv vidaregåande skole	2 403	1 973	430	2 826
Sal av kurs mv	4 729	704	4 025	5 052
Sal av konsesjonskraft	14 139	11 885	2 254	14 270 1)
Husleigeinntekter	13 487	13 150	337	12 743
Kollektivinntekter buss og hurtigbåt	279 964	297 910	-17 946	275 115 2)
Kollektivinntekter ferge	206 644	222 042	-15 398	204 799 3)
Ymse andre inntekter	48 607	41 658	6 949	47 955
Sum	596 995	615 130	-18 135	587 891

1) Fylkeskommunen har rettigheter på konsesjonskraft. Det som ikkje blir benytta i eigen virksomhet blir solgt. Tafjord Marked AS handterer sal av konsesjonskraft for fylkeskommunen. Brutto sal av konsesjonskraft er ført under rekneskapslinja Andre sals- og

leigeinntekter, mens det er budsjettert med netto sal på 5 mill under rekneskapslinja Andre overføringar. I 2019 er netto sal berekna til 7,2 mill, mot 7,0 mill i 2018, og ført under Andre overføringar medan motpost er belasta på rekneskapslinja Fordelte utgifter. For 2020 er det ikkje budsjettert med sal av konsesjonskraft. Fylkeskommunen vil på grunn av kommunesammanslåing miste størsteparten av konsesjonskrafta, og vil ikkje ha overskotskraft å selje.

2) Kollektivinntekter buss og hurtigbåt består i hovudsak av sal av billetter til persontrafikk.

3) Kollektivinntekter ferge består av både persontrafikk og næringstrafikk.

Note 19 Resultatoppstilling pasientbehandling tannhelse

Helse- og omsorgsdepartementet har gitt Forskrift om krav til føring av adskilte rekneskap mv. som gjeld frå 2015. Etter § 5 i forskrifta skal det utarbeidast resultatoppstilling for dei ulike delane av tannhelsetenesta:

- Tenester som tilbys heilt eller delvis vederlagsfritt etter lov om tannhelsetenester
- Tenester som tilbys vaksne mot betaling i område utan anna tilstrekkeleg tilbod
- Tenester som tilbys vaksne om betaling i område med konkurranse frå private tenesteytarar.

Gruppe b er vurdert å ikkje vere aktuell for tannhelsetenesten i Møre og Romsdal.

Direkte utgifter er delt på grunnlag av kor stor del betalande pasientar utgjer av samla behandla pasientar. I 2019 var andelen 11,4 prosent. Øvrige utgifter er delt med utgangspunkt i kor stor del av netto driftsutgifter (utanom avskrivningar) tannhelse utgjer av netto driftsutgifter på rammeområda samla.

Resultat pasientbehandling tannhelse

(Tal i heile 1 000)

	2019	2019	2018	2018
	Gruppe a	Gruppe c	Gruppe a	Gruppe c
Direkte inntekter	8 462	21 447	6 594	23 725
Direkte utgifter	164 584	21 177	162 137	23 374
Indirekte utgifter	10 358	401	10 472	425
Kapitalkostnader	4 541	584	3 716	536
Resultat	-171 022	-715	-169 731	-610

I 2018 og 2019 har Fylkestannlegen hatt ei nedgang i betalande pasientar, dette har gitt seg utslag i eit underskot på dei betalande pasientane.

Note 20 Usikre forplikningar

Sluttoppgjer for arbeidet med rehabilitering av Fannefjordtunnelen vart belasta rekneskopen i 2016. Møre og Romsdal fylkeskommune og entreprenør er usamde om beløpets størrelse, og det er framleis uklart kva løysing det blir.

Fylkeskommunen har fått krav på om lag 16 mill. kroner frå Torghatten knytt til ekstra bemanning. Det er ikkje einighet om kravet og status er uklar.

Fylkeskommunen kan få ei ekstra kostnad knytta til at Autopassbrikke ikkje er teken i bruk som forutsett i eit av sambanda i 2019. Fergeselskapa har varsla at dei vil kreve å få dekkja kostnad til ekstra mannskap for billettering. Krav er ikkje motteken og beløp på kravet er ukjend.

Melding frå uavhengig revisor

Styring og kontroll

Fylkesrådmannen er etter kommunelova pålagt å innrette verksemda på ein slik måte at den er underlagt ein forsvarleg kontroll. I det daglege har kvar avdelingssjef ansvar for å etablere og følge opp rutinar innanfor eigen sektor som sikrar etterleving av lover og reglar. Eit av tiltaka for å følge opp dette er fylkeskommunedirektørene sine faste møte med toppleiargruppa og stab kvar 14 dag. I fylkeskommunen har vi fleire system med faste rutinar, prosedyrar og planar for å sikre internkontroll i tenester og støtteprosessar.

Beredskap

I samband med overføringa av fylkesvegoppgåver, har vi også fått nye oppgåver innan beredskap. Fylkesrådmannen har difor anskaffa CIM som er ein digital løysing for heilskapeleg styring av tryggleik og beredskap.

Fylkeskommunen har med heimel i forskrift om sivil transportberedskap eit ansvar for å organisere den regionale transportberedskapen, og skal legge til rette for at det er ein transportberedskap ved ekstraordinære krisehendingar i fredstid og i krig. Saman med aktørane har fylkeskommunen utarbeida transportberedskapsplanen som viser ansvaret og rutinane fylkeskommunen har for å ivareta pliktene sine innanfor transportberedskapen.

Gjennomgang av budsjett og økonomistyringa

Fylkeskommunedirektøren er også opptatt av å følge opp anbefalingane frå kontrollutvalet på bakgrunn av dei revisjonshandlingar og forvaltningsrevisjonar som vart gjennomført i løpet av året. I 2019 starta kontrollutvalet ein gjennomgang av budsjett- og økonomistyringsprosessen i fylkeskommunen, som skal leggast fram i 2020. I tillegg er det planlagt ein gjennomgang av risikostyring og internkontroll, som skal ferdigstillast i løpet av hausten 2020.

Delegasjonsreglement

Det er starta opp arbeid med delegasjonsreglement, og dette vil bli lagt fram for fylkestinget i løpet av 2020.

Omstilling 2020

I prosjekt omstilling 2020 har eit av delprosjekta vore å utvikle og tilpasse ein verksemdstrategi. Dette er no samla i eit større prosjekt, og arbeidet med nytt felles plan- og kvalitetssystem skjer samtidig med at vi held på å utarbeide ny regional planstrategi og ny fylkesplan. Eit felles styringssystem skal og bygge på arbeidet som organisasjonen no gjer med gevinstrealisering, digitalisering og ny arbeidsgivarpolitikk.

Etikk

I 2018 vedtok fylkestinget, etter ein brei prosess internt i fylkeskommunen, dei nye etiske retningslinjene. Desse legg eit godt grunnlag for forståing av kva som er god etisk praksis. Ein god etisk standard på alt vi gjer er avgjerande for at dei som tek i mot våre tenester, eller som vi samarbeider med, skal ha tillit til oss.

Det er gjennomgåande positive tilbakemeldingar på retningslinjene. Det blir mellom anna peika på at dei sett tydelege forventingar til alle tilsette i fylkeskommunen, og at dei blir opplevd som ryddige og eigna til bruk i arbeidskvardagen.

Utfordringar framover

Møre og Romsdal fylkeskommune vil ha store økonomiske utfordringar i åra som kjem. Dei viktigaste utfordringane kan vi summere opp slik:

- Aukande vedlikehaldsetterslep for investeringar og vedlikehald av fylkesvegnettet.
- Manglande statleg dekning av auka ferjekostnader(m.a. som følgje av overgangen til miljøteknologi)
- Omfattande behov for investeringar i ferjekaier, som følgje av overgangen til miljøferjer

- Omfattande behov for investeringar i og vedlikehald av skolebygg.
- Etterleve tunnelsikkerheitsforskrifta.
- Aukande lånegjeld som belastar drifta.
- Utbygginga av Nordøyvegen.

Med bakgrunn i dei utfordringane som Møre og Romsdal fylkeskommune står overfor i komande økonomiplanperiode 2020-2023 (spesielt i åra 2022 og 2023), så vedtok Fylkestinget i desember 2019 betydelege tiltak for å redusere det samla kostnadsnivået.

Målsetjinga med tiltaka er at økonomien i Møre og Romsdal fylkeskommunen skal vere styrka nok til å bere dei aukande kostnadane i åra som kjem. Omstilling tek tid, og i dette arbeidet må fylkeskommunen ha eit langsiktig perspektiv. Nokre gevinstar kan hentast ut på kort sikt, medan andre krev arbeid over fleire år før dei kan realiserast.